Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Советэй, Министрнүүдэй Советэй орган

...тэмпэй 1921 оной ...абриин 21-нээ гарана | № 23 (14045) | 1973 оной январиин 27, суббото | Сэн 2 мүнгэн

СОЦИАЛИС МҮРЫСӨӨНЭЙ ЖЭЛЭЙ ДҮН ГАРГАХАДА

КАБАНСКЫН АЙМАГ — ТҮНХЭНЭЙ АЙМАГ — АХЫН АЙМАГ

АЛХАСАЯА АЛДАХАГҮЙ

...Үрэжэлтэ баян дайдаараа, ...галиингаа уларилаар ад...охуу Кабанскын, Түнхэнэй ...магууд, мүн эдэнэртэй ...ын аймагай ажалшад мү...эдэг. Түсэбтэ табан жэ...й хоёрдохи жэлдэ Кабан...ын, Түнхэнэй аймагууд урагшатайгаар хүдэлжэ гараа. Энэнь 1973 оной дүнгүүдhээ элиржэ үгэнэ.

	Кабанскын аймаг	Түнхэнэй аймаг	Ахын аймаг
...тар бүриhөө абтаhан ургаса (цент):			
Ороohо тарян	15,4	11,3	—
хартаабха	96	52	—
овощ	108	58	—
үбhэн	10,6	9,1	8,6
...рэндэ тушааха түсэб, ...бариин дүүргэлтэ (проц):			
Ороohо тарян	106	78	—
хартаабха	116	52	—
овощ	72	37	—
...арай паар хахалалга (проц):	99,8	105	—
...hэ хаалга (проц):			
Ороohото ургамалнуудай	103	106	—
хартаабхын	82	103	—
...лай ашаг шэмэ (кг):			
Үнеэн бүриhөө — hүн	2186	1651	507
дүүргэлтэ (проц):	99,2	100,2	75
Хонин бүриhөө — ноohон	—	3,3	2,7
Гахяа бүриhөө — үндэгэн	166	78	—
...зхэ мал бүриhөө ...үүлэгдэhэнинь (толгой):			
тугал	90	66	48
хурьган	—	79	66
поршоонхо	1885	2598	—
...лай тоо олошоруулха ...бэй дүүргэлтэ (проц):			
үхэр	103	105	93
...рэ тоодо үнеэд	102	91	86
хонин	—	104	83
гахай	106	137	—
адуу морин	98	101	100,1
шубуун	95	49	—
Тэжээл бэлэдхэхэ түсэбэй дүүргэлтэ (проц):			
үбhэн	90	71	86
силос	82	71	—
корнеплод	49	45	—
Гүрэндэ худалдаха түсэб, даабариин дүүргэлтэ (проц):			
мяхан	106	105	95
hүн	99,8	118	140
үндэгэн	144	116	—
ноohон	—	97	104

Кабанскын аймагай ажалшад таряалан, сабшалангай ургаса дээшэлүүлхэ талаар яhала амжалта туйлаа. Эдэнэр мүрысэдэг Түнхэнэй аймагайхиhаа гектарай 4 центнерhээ үлүү ороohо таряа, 44 центнер хартаабха ехээр хуряажа абаhан байна. Мүн Кабанскын аймагай совхозуудай малшадшье мүрысөөндэ түрүүлжэ ябана. Тиигэжэ тэдэнэр зуун үнеэн бүриhөө 36 тугал хүршэнэрhөө олые томо болгоо бшуу. Малай тэжээл бэлэдхэхэ талааршье эрхимлээ. Дутагдалынь юун бэ гэхэдэ, эндэхи ажахынууд овощ бага ургуулжа, тэрэниие гүрэндэ тушааха түсэбөө холо дүүргээгүй. Тэрэшэлэн урда жэлэйхиhээ hү haаляа доошолуулжа, гүрэндэ түсэбhөө үлүү hү тушааха даабаряа хүсэлдүүлээгүй үлөө.

Түнхэнэй аймагай ажахынууд нёдондо үнеэдэй hү шэмэ дээшэлүүлхэ талаар haйса оролдоhоной ашаар гүрэндэ hү худалдаха түсэбөө, нэмэлтэ даабаряа амжалтатайгаар дүүргэээ. Мүн эндэ үхэрнүүдые бэлшээн, шахан таргалуулха хүдэлмэри гуримшуулагдажа байнхай. Зүгөөр аймагай ажахынууд хартаабхын баян ургаса абаха дүй дүршэлтэй байhан аад, үнгэрэгшэ жэлдэ тэрэнээ хэрэглэжэ, эмхидхэжэ шадаагүй, хартаабха худалдаха талаар гүрэндөө ехэ үритэй үлөө. Гадна эндэ тугал, хурьгад олоороо үхэл гарзада ороно.

Ахын аймагай ажахынууд жэлэйнгээ түсэб, уялгануудаа мууса дүүргэhэн, гүрэндөө тушаадаг гол продукциня — мяха худалдаха түсэб, даабаряа дүүргээгүй үлэhэннинь гэмшэлтэй. Мүн түл түрэсэ үсөөн абтана, олоороо гарзална. Тиигэжэ үхэр, хонидой тоо олошоруулха түсэбөө бэелүүлээгүй.

Юhэдэхи табан жэлэй шиидхэхы гурбадахи жэлдэ мүрысэдэг эдэ аймагуудай хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд, түрүүшүүл бэе бэедээ ябалсажа, түрүү онол аргануудаа андалдажа, хүршэ ёhоор туhалалсаха, бии байгаа дутагдалнуудаа эрид усадхаха хэмжээ абаха болоно.

Мүнөө эдэ аймагуудай малшад, таряашад бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ оролсоходоо, дээшэлүүлэгдэhэн уялгануудые абажа, урдаа тодорхой зорилгонуудые табинхай. Кабанскын аймагай ажахынууд 1973 ондо баян ургаса абаха, малай ашаг шэмэ дээшэлүүлхэ талаар республика дотороо үүсхэл тарган байна. Эдэнэр **гектар бүриhөө 17,5 центнер ороohо, 120 центнер хартаабха, 150 центнер овощ, 313 центнер корнеплод, сабшалангай гектар бүриhөө 12,1 центнер үбhэ ургуулжа абаха зорилго урдаа табинхай.** Мүн совхозуудай **үнеэн бүриhөө 2256 килограмм hү haаха, үхэрнүүдээ 335 килограммhаа доошо бэшэ шэгнүүртэйтээр гүрэндэ тушааха** уялга абаа.

Эдэнэртэй мүрысэдэг Түнхэнэй аймагай ажахынууд байгша ондо **гектар бүриhөө 13 центнер таряа, 103 центнер хартаабха, 179 центнер овощ, 400 центнер корнеплод, сабшалангай гектар бүриhөө 12,8 центнер үбhэ абаха** байhанаа мэдүүлбэ. Тэрэшэлэн **үнеэн бүриhөө 1820 килограмм hү haаха, хонин бүриhөө 3,4 килограмм ноohо хайшалха, үхэрнүүдээ 320 килограммhaa доошо бэшэ шэгнүүртэйгээр гүрэндэ тушааха** гэжэ шиидэээ.

Малай ашаг шэмэ дээшэлүүлхэ социалис уялгануудые Ахын аймагай колхозууд абаhан байна.

Мүрысэгшэ аймагууд абаhан уялгануудаа, амжалтатайгаар бэелүүлхын тула шэнэ жэлэй түрүүшын haраhаа оролдосотой haйнаар ажаллаха, үйлэдбэридөө түрүүшүүлэй дүй дүршэл үргэнөөр нэбтэрүүлхэ, ажалай бүтээсэ эрид дээшэлүүлхэ хэмжээнүүдые бэелүүлхэ ушартай.

...одорхой зорилго ...абигдаа

...мышленностиин, барил...анспортын, хэлхеэ хол... хүдэлмэрилэгшэдэй ...ланска зүблөөн Үсэ... оперо болон баледэй ...ээ үнгэргэгдөө.

...ртиин Буряадай обкомой ...рь **К. М. Продайвода** ...наэбэ.

...972 оной хүдэлмэриин ...түүд болон промыш...стиин, барилгын, тран...ын хэлхеэ холбооной хү...рилэгшэдэй 1973 оной ...нууд» гэhэн элидхэл, ...973 оной социалис уял...д гэhэн хоёр асуудал ... дээрэ зүбшэн ...дэ. Буряадай АССР-эй ...трнүүдэй Советэй түрүү... **Н. Б. Пивоваров** энэ ...аар элидхэл хэhэн ...

... вольфрам-молибденэй комбинадай начальник **И. П. Чепурин**, Улаан-Үдын горсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ **В. П. Убеев**, «Бурятцелинстрой» трестын 173-дахи ПМК-гай бригадые даагша **М. В. Катаев**, «Забайкаллес» комбинадай главна инженер **Л. Д. Шопхоев**, партиин Сэлэнгын райкомой секретарь **В. М. Горлов**, «Бурятмежколхозстрой» нэгэдэлэй начальник **П. С. Березкин**, Социалис Ажалай Герой, Улаан-Үдын нарин сэмбын фабрикын утаhа орёогшо **Д. К. Тумурова**, Буряадай барилгын управлениин главна инженер **Л. М. Людалун**, Улаан-Үдын локомотивна депогой парткомой секретарь **Н. И. Кузнецов**, облпрофсоведэй секретарь **Л. В. Антонова**, барилгын материалнуудай промышленностиин управлениин начальник **Н. И. Миханьков**, үйлэдбэриин «Буржелезобетон» нэгэдэлэй директор **А. А. Лебедев** элидхэлые зүбшэн хэлсэлгэдэ хабаадалсаба.

Манай республикын мүрысэдэг хүршэ Шэтын областиин түлөөлэгшэ, партиин Шэтын обкомой промышленностиин, транспортын таhагые даагша **Г. И. Лушников** областиингоо ажалшадай ажал тухай хөөрэhэн байна.

Партиин Буряадай обкомой нэгэдэхи секретарь **А. У. Модогоев** зүблөөндэ хабаадалсажа, дэлгэрэнгы үгэ хэлээ.

Промышленностиин, барилгын, транспортын, хэлхеэ холбооной хүдэлмэрилэгшэдэй 1973 оной социалис уялганууд зүблөөн дээрэ баталан абтаа.

hүүлээрнь үйлэдбэриин зарим түрүүшүүлдэ, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдтэ Буряадай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотанууд, хүндэтэ нэрэ зэргын олгогдоhон тухай үнэмшэлгэнүүд, үнэтэ бэлэгүүд барюулагдаhан байна.

АЖАХЫ СООГОО ТҮРҮҮЛЭН

Петр Балданович Дамбажапов Доодо-Голой hүнэй фермые даагшаар хэдэн жэлэй туршада ажаллана. Үнгэрэгшэ жэлдэ түс фермын haалишад hү haаха түсэбөө 103 процент, гүрэндэ худалдаха түсэбөө 102 процент дүүргэжэ шадаа. 1972 ондо 100 үнеэн бүриhөө 103 тугал абтажа түлжүүлэгдээ. Фермээрээ үнеэн бүриhөө 2020 килограмм hү haажа абаhан байха юм. Түсэбтэ табан жэлэй шиидхэхы 1973 ондо түс коллектив үнеэн бүриhөө 1300 килограммhaa доошо бэшэ hү haаха гэhэн социалис уялгатай юм. Хараалhанаа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхын тула haалишад бии байгаа дутуу дунданuудаа усадхажа, үнеэдтэ үгтэхөөр хараалагдаhан үбhэ тэжээлээ haйнаар буйлуулжа үгэхэ тухай тэдэнэр суглаан дээрээ хэлсэhэн. Үбэлэй haрануудта hү haалияа доошолуулангүй, абаhан социалис уялгаяа урагшатайгаар дүүргэхын тула энэ фермын haалишад оролдоно.

Ажал хэрэгээ табан хургандал haйнаар мэдэдэг haалишад эндэ бии. Ажахын түрүү haалишадай нэгэн Шамсанур Ахмятова харууhалжа байhан үнеэн бүриhөө 2205 килограмм hү haahан, 17 үнеэнhээ 20 тугал түлжүүлжэ, суг хүдэлдэг нүхэд соогоо түрүүлэн гаранхай. Хоёр мянгатанай дабаа дабажа гараhан haалишад Ц-Д. Доржиева, Г. Закирова, А. Хасанова, Т. Яундина гэгшэд байгша ондо туйлаhан амжалтаяа улам арьбадхахын тула шармайн ажаллажа байнхай.

Доодо голой hүнэй фермын haалишад Буряадайнгаа АССР-эй алдарта 50 жэлэй ойн баярые ажалай бэлэгүүдээр угтаха гэhэн уряа доро нэгэ хүн шэнгеэр хүдэлнэ.

Д. ДОРЖИЕВ,
манай хүдөө бэшэгшэ.
Хори.

Баргажан гол... Байгаалиингаа баялигаар, ажалша бэрхэ хүнүүдээрээ хэр угhаа хойшо суурхажа байдаг. Эндэхи леспромхозой хүдэлмэришэд бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ оролсоод, табан жэлэй даалгабарита түсэбые болзорhоонь урид дүүргэхын түлөө шангаар тэмсэжэ байна.

Леспромхозой түрүү хүдэлмэришэн, Буряадай АССР-эй Верховно Советэй депутат Юрий Петрович Юринскиин ажалдаа гаража ябахань зураг дээрэ харуулагдана.

Баргажанай леспромхозой модошодой ажал хэрэг, саашанхи хараа түсэбүүд тухай газетымнай энэ номерой хоёрдохи нюурта уншагты.

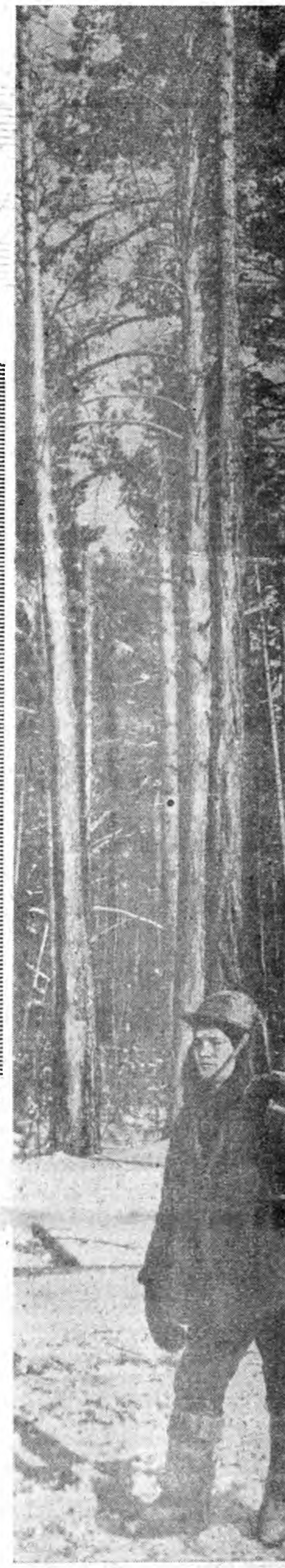

...ЬЕТНАМДАХИ ДАЙ БОЛЮУЛХА БА ...МГАЛАН БАЙДАЛ hЭРГЭЭХЭ ТУХАЙ ХЭЛСЭЭН

...НОЙ. (ТАСС). ДРВ-е ...дэг тусхай советник ...Дык Тхогой. США-е ...дэг д-р Генри Киссинджерэй байгша оной ян...иин 23-да Парижда бэл... Вьетнамдахи дайе ...улха, амгалан байдал ...хэ тухай хэлсээнэй ... эндэ тунхаглагдаа. ...амай асуудал зүбшэл...арижда хи зүблөөндэ ха...агша бүхы таланууд Па...да 1973 оной январиин ... үдэр түс хэлсээндэ ...абиха юм.

...лсээн дотор иигэжэ хэ...: Вьетнамдахи дайе ...улха, өөhэдынгөө бай... өөhэдөө тодорхойлхо ...эм арадай национальна ... Урда Вьетнамай улад ... эрхэ хүндэлhэнэй үн.... Азида ба бүхы дэл... дээрэ амгалан байдал ...үүлгэдэ туhа хүргэхэ ...ээлые хүтэлбэри бол... ДРВ-гэй правительство ... Вьетнамай Республи... Революционно саг зуу... правительствын зүб...тэйгөөр. США-гай пра...льство Вьетнамай Рес...ликын зүбшөөлтэйгөөр ...эй вүйлнүүдые зүб... ойлголсоод, тэдэниие ...ха ба дүүргэхэ уялга ...а гэжэ хэлсээн дотор ...дэнэ.

...сээнэй нэгэдэхи бүлэ... 1-дэхи статья соо иигэ...лэгдэнхэй: Холбоото Штадууд ба бусад бүхы оронууд Вьетнам тушаа 1954 оной Женевскэ хэлсээнүүд дотор мэдэрэгдэhэнэй ёhоор, Вьетнамай бэеэ даахан, бүрин эрхэтэ байдал ба нэгэдэлые, газар дайдын бүтэн бүрин байлгые хүндэлхэ.

1973 оной январиин 27-до Гринвичэй сагаар 24 часhаа Урда Вьетнамай бүхы территори дээрэ буудалдаа зогсоолго хүсэндөө орохо гэжэ хоёрдохи бүлэг дотор хэлэгдэнэ.

Холбоото Штадууд хаанашье байhан газарай сэрэгүүдэй, агаарай-сэрэгэй хүсэнүүдэй ба далайн-сэрэгэй флотой хабаадалгатайгаар хэгдэдэг, ДРВ-дэ эсэргүү сэрэгэйнгээ бүхы ябуулгануудые энэл сагhаа болюулха, мүн ДРВ-гэй харьяата уhанда, гаваньнуудта, уhан замуудта минэ табихаяа болихо. Дурсагдаhан газарнуудтахи бүхы минэнүүдые США зайсуулха, аюулгүй болгохо гү, али үгы хэхэ болоно.

Урда Вьетнамай дотоодын хэрэгүүдтэ США өөрынгөө сэрэгээр хабаадажа гү, али хамааржа үргэлжэлхэ ёhогүй гэжэ хэлсээн дотор хэлэгдэнэ. США-гай, тэрэнэй ба Вьетнамай Республикын союзнигууд болоhон бусад гадаадын гүрэнүүдэй бүхы сэрэгүүд, сэрэгэй советнигүүд, сэрэгэй тушаалтад, тэрэ тоодо номгоодхолгын, зэбсэгээр хангалгын программа дүүргэдэг, сэрэгэй зөөри ба сэрэгэй материалнуудые даадаг сэрэгэй-техническэ тушаалтад, сэрэгэй алба хаагшад, түс хэлсээндэ гар табигдаhанай hүүлээр 60 үдэрэй турша соо Урда Вьетнамhаа сүм гаргагдаха.

Урда Вьетнамай арад зоной өөhэдынгөө байдал өөhэдөө тодорхойлхо эрхэ бэелүүлгын гол ёhонуудые сахиха гэhэн уялгануудые США-гай правительство, ДРВ-гэй правительство даажа абана. Энэ эрхэнь зайлашагүй, нангин байна, тиимэhээ бүхы оронуудай зүгhөө хүндэлэгдэхэ ёhотой. Урда Вьетнамай арад зон уласхоорондын адагламжа доро үнэхөөрөө сүлөөтэ, демократическа бүгэдэ ниитын hунгалта үнгэргэhэнэй үндэhөөр, Урда Вьетнамай ерээдүйн политическэ байдалые өөhэдөө тодорхойлхо ёhотой.

Буудалдаанай зогсоогдомсоор Урда Вьетнамай хоёр тала национальна эблэрэлгэ ба үгэеэ ойлголсохо ябадал туйлаха, зэбүүрхэл болон харша харилсаанда эсэс табиха, али али талатай харилсаа холбоотой байhан хүнүүд гү, али эмхинүүдhээ үhөө нэхэлгэ ба газаашалха ябадал гаргалгые хорихо болоно. Дурсагдаhан талануud арад зондо демократическа сүлөө: бэеын сүлөө, үгэ хэлэхэ сүлөө, хэблэлэй сүлөө, суглаануудые хэхэ сүлөө, эмхинүүдэй сүлөө, политическэ ажал ябуулгын сүлөө, hүзэг бишэрэлэй сүлөө, иишэ тиишээ ябалгын сүлөө, байха газараа шэлэлгын сүлөө, хүдэлмэри шэлэлгын сүлөө, зөөри эдлэхэ эрхэ, haадгүйгөөр олзоборилго эрхилхэ эрхэ хангаха ёhотой.

Буудалдаанай зогсоогдоhон дары Урда Вьетнамай хоёр тала адли гурбан гол ёhо баримталан, национальна эблэрэлгын ба үгэеэ ойлголсолгын национальна совет тогтоохын тула национальна эблэрэлгын, үгэеэ ойлголсолгын, хоорондоо харилсан хүндэлэлсэлгын хараа бодолтой зүбшэлэлгэнүүдые эмхидхэхэ байха гэжэ документ доторнь хэлэгдэнэ.

Национальна эблэрэлгын ба үгэеэ ойлголсолгын национальна совет энэ хэлсээе Урда Вьетнамай хоёр талын дүүргэлгэдэ, национальна эблэрэлгэ ба үгэеэ ойлголсолго туйлалгада, демократическа сүлөө хангаха ябадалда туhа хүргэхэ ёhотой. Энэ совет сүлөөтэ, демократическа бүгэдэ ниитын hунгалта эмхидхэхэ, тэрэниие үнгэргэлгын гуримуудые тодорхойлхо байна. Бүгэдэ ниитын hунгалта үнгэргэhэнэй үндэhөөр тогтоогдохо ёhотой засагай зургаанууд ямар байхаб гэжэ Урда Вьетнамай хоёр талын хоорондохи зүбшэлэлгэнүүдэй үедэ хэлсэгдэхэ болоно.

Урда Вьетнам амгалан, бэеэ дааhан байдалда зорюулагдаhан гадаадын политика баримталан бэелүүлхэ гэжэ хэлсээн дотор тэмдэглэгдэнэ.

Хойто ба Урда Вьетнамай хоорондо зүбшэлэлгэ хэhэнэй, хэлсээнүүдые баталhанай үндэhөөр, али нэгэ талын баадхалгагүйгөөр гү, али хэн нэгэнэйнгээ газар дайдые буляажа абангүй, гадаадын хамааралгагүйгөөр, амгалан аргануудаар удаа дараалан Вьетнам нэгэдхэгдэхэ зэргэтэй. Нэгэдэлгын болзорнууд Хойто ба Урда Вьетнамай хоорондо зүбшэлэгдэн тодорхойлогдохо.

17-дохи параллелеэр гарадаг, хоёр зоныи хоорондохи сэрэгэй демаркационно лини хоёр талын нэгэдхэгдэхэ хүрэтэр саг зуурын шэнжэтэй байха болоно. Политическэ гү, али территориальна хилэ болохо ёhогүй. 1954 оной Женевскэ хэлсээнэй түгэсхэлэй декларациин 6-дахи параграф дотор иигэжэ хараалагданхай.

Демилитаризованно зоные саг зуурын сэрэгэй демаркационно линиин тала бүриhөө Хойто ба Урда Вьетнам сахиха байна.

Хойто ба Урда Вьетнам элдэб haлбаринуудта хабаатай харилсаагаа заhаруулан hэргээхэ зорилготой хөөрэлдөөнүүдые дары хэжэ эхилхэ ёhотой. Саг зуурын сэрэгэй демаркационно линеэр дамжан, граждан зоной дабшалгын гуримууд зүбшэлэгдэхэ ёhотой асуудалнуудай тоодо ороно.

Хойто ба Урда Вьетнам сэрэгэй ямаршье союзда гү, али сэрэгэй бүлэглэлдэ нэгэдэхэ ёhогүй, харьяата газар дээрээ сэрэгэй баазануудые, сэрэгүүдые, сэрэгэй советнигүүд ба сэрэгэй алба хаагшадые байлгаха зүбшөөл гадаадын гүрэнүүдтэ үгэхэ ёhогүй гэжэ хэлсээн дотор хэлэгдэнэ. Вьетнам тушаа 1954 оной Женевскэ хэлсээнүүд дотор иигэжэ хараалагданхай.

Дүрбэн талын сэрэгэй хамтын комисси, Урда Вьетнамай хоёр талын сэрэгэй хамтын комисси тогтоогдохо гэжэ хэлсээн дотор заагдаа.

Адаглалга ба хиналта хэхэ уласхоорондын комисси эмхидхэн байгуулагдаха, тэрээндэ Венгри, Индонези, Канада, Польшо орохо.

Гар табигдаhан хэлсээнүүдые баталхын тула, тэрэшэлэн Вьетнамдахи дайнай зогсоогдоhые, амгалан байдалай hэргээгдэhые, вьетнам арадай национальна гол эрхэнүүдые, өөhэдынгөө байдал өөhэдөө тодорхойлхо Урда Вьетнамай арад зоной эрхын хүндэлэгдэхэ байhые лаблахын тула, тэрэшэлэн Индохитадта амгалан байдал тогтоолгын хэрэгтэ туhа хүргэхэ ба тэрэнэй сахигдаха байhые лаблахын тула, хэлсээндэ гар табигдаhанhaa хойшо гушан үдэрэй турша соо уласхоорондын зүблөө зарлаха гэжэ бүхы таланууд үгэеэ ойлголсоо.

Вьетнам тушаа Парижда хи хэлсээндэ хабаадаhан талануудтай хамта уласхоорондын энэ зүблөөндэ хабаадахыень Великобританида, КНР-тэ, СССР-тэ, Францида, адаглалга ба хиналта хэхэ уласхоорондын комиссиин гэшүүд болохо дүрбэн орондо — Венгридэ, Индонезидэ, Канадада, Польшодо, тэрэшэлэн ООН-ой Генеральна секретарьта ДРВ ба США Вьетнам тушаа Парижда хи хэлсээнүүдтэ хабаадагша талануудай үмэнэhөө дурадхаха байха гэжэ хэлсээн дотор хэлэгдэнэ.

Вьетнамай асуудал зүбшэлхэ Парижда хи хэлсээнүүдтэ хабаадаhан таланууд Камбоджын ба лаотян арадуудай национальна гол эрхэнүүдые, эдэ оронуудай бэеэ даахан байдалтай, бүрин нэгэдэлтэй, территориальна ойроо хүртэшэгүй байха эрхэнүүдые мэдэрhэн. Камбоджо тушаа 1954 оной Женевскэ хэлсээнүүдые, Лаос тушаа 1962 оной Женевскэ хэлсээнүүдые сэхэ шууд сахиха. Хоёр тала Камбоджын ба Лаосой нейтралитедые хүндэлхэ.

Хоёр талын, мүн бусад оронуудай бүрин сүлөө ба аюулгүй байдалда халдан добтолхын тула Камбоджын газар дайдые, Лаосой газар дайдые хэрэглэхэгүй гэhэн уялга Вьетнам тушаа Парижда хи хэлсээнүүдтэ хабаадагшад абана.

Гадаадын гүрэнүүд Лаосто ба Камбоджодо сэрэгэй ямаршье ябуулга хэхээ болихо. эдэ хоёр оронhоо сэрэгүүдые, сэрэгэй советнигүүдые, сэрэгэй алба хаагшадые сүм гаргаха, сэрэгэй зэбсэгүүдые, сэрэгэй эдлэл хэрэгсэл ба сэрэгэй материалнуудые гаргаха, тэдэниие эдэ оронуудта бусааха ябадалhаа бэеэ бариха ёhотой.

Камбоджо ба Лаосто хабаатай дотоодын асуудалнуудые эдэ оронуудай арад бүхэн гадаадын хамааралгагүйгөөр шиидхэхэ ёhотой.

Индохитадтахи оронуудай хоорондын асуудалнууд эдэнэй бэеэ даахан, бүрин сүлөөтэ байдалые, газар дайдынь ойроо хүртэшэгүй байлгые хүндэлhэнэй үндэhөөр, али али талынгаа дотоодын хэрэгүүдтэ хамаархагүй ёhо гурим хүндэлhэнэй үндэhөөр, Индохитадай оронуудаар шиидхэгдэхэ ёhотой.

Холбоото Штадууд дайнай хойшолонгуудые зайсуулха, ДРВ-е, бүхы Индохитадые дайнай hүүлээр hэргээн бодхоохо хэрэгтэ хубитаяа оруулха гэжэ хэлсээн дотор заагдана.

Вьетнамдахи дайн болюулагдаха ба амгалан байдал hэргээгдэхэдээ, энэ хэлсээн шууд бэелүүлэгдэхэдээ, бэеэ даахан ба сүлөөтэ байдал хүндэлhэнэй, али али талынгаа дотоодын хэрэгүүдтэ хамаархагүй ёhо гурим хүндэлhэнэй үндэhөөр, ДРВ-гэй ба США-гай хоорондо шэнэ, тэгшэ эрхэтэ, алишье талада ашатай харилсаа hэргээхэ арга боломжонууд бии болохо. Гэхэтэй хамта, иимэ оршон байдал Вьетнамда эб найрамдал хангаха, Индохитадта, Зүүн-Урда Азида амгалан байдал тогтоолгодо туhа дүхэм болохо байха.

Энэ хэлсээн гар табигдаhанай hүүлээр хүсэндөө орохо.

БҮХЭСОЮЗНА СОЦИАЛИС МҮРЫСӨӨНЭЙ ТУГ ДОРО

Баргажанай леспромхоз— түрүү ажахы

МАНАЙ ХҮДЭЛМЭРИШЭН АНГИ, МАНАЙ ТАРЯАШАД БОЛОН ИНТЕЛЛИГЕНЦИ ПАРТИИН УРЯАДА АЖАЛАЙ ШЭНЭ ТУЙЛАЛТАНУУДААР ХАРЮУСАХА, ТҮСЭБТЭ ТАБАН ЖЭЛЭЙ ГУРБАДАХИ, ШИИДХЭХЫ ЖЭЛЭЙ ДААБАРИНУУДЫЕ АМЖАЛТАТАЙГААР ДҮҮРГЭХЫН ТУЛА ХҮСЭ ШАДАЛАА ГАМНАХАГҮЙ БАЙХА ГЭЭД ЭТИГЭНЭБДИ.

(КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Верховно Соведэй ба РСФСР-эй Верховно Соведэй баярай хамтын суглаан дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй хэһэн элидхэлһээ).

МАНАЙ Баргажанай леспромхоз «Забайкаллес» комбинадай томохон предприятинуудай нэгэниинь юм. Леспромхозоймнай коллектив жэлдээ 360—365 мянган кубометр модо бэлэдхэжэ, оройнгоо барилгануудта эльгээнэ. Сүүдхэдээ дунда зэргээр 1180—1200 кубометр модо доодо складта шэрэнэбди. Модошоднай даабаряа дүүргэхын тула оролдодог, бии байгаа арга боломжонуудаа хүсэдөөр хэрэглэхэ гэжэ эрмэлзэдэг байха юм. Бидэ үнгэрһэн жэл соо жэлэй даабариһаа гадуур 17.5 мянган кубометр модо бэлэдхээбди. Бага гаргашатайгаар модо бэлэдхэһэнэйнгээ ашаар үйлэдбэридөө 287 мянган түхэригэй олзо оруулаабди. Энэ мүнгөөр ажалдаа үндэр бүтээсэ туйлаһан хүдэлмэришэд, жолоошод, трактористнууд, инженерно-техническэ мэргэжэлтэд урмашуулагдаһан юм.

Леспромхозоймнай модошод 1973 оной түрүүшын үдэрһөө улам габшагайгаар ажаллажа оробод. Пунктнуудай, мастерска участогуудай, бага комплексно бригадануудай, автомашинануудай экипажнуудай дуйда социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрүүлэгдэнхэй. Энэ мүрысөөндэ илажа гарахын тула хүдэлмэришэднай хаба шадалаа туршажа байна. Халаан бүриин даабари дүүргэхын тула оролдоно. Модошоднай январь һарын 20 үдэр соо 22500 кубометр модо бэлэдхэхэ даабаряа 23 мянганда хүргэбэ. Бидэнэр ойдо отологдоһон модоёо Байгалай модо урдхуулдаг конторын хүдэлмэришэдтэ сэхэ тушаадаг болонхойбди. Доодо складта модо тайрадаг хэдэн арбаад хүдэлмэришэднай ойдо хүдэлдэг болонхой.

Шэнэ онол арга, оньһон техникэ хэрэглээд, эбтэй эетэйгээр, эдэбхи үүсхэлтэйгээр хүдэлөө һаа, модошод амжалта туйлаһан лэ байдаг. Һүүлэй сагта ойдо модо бэлэдхэхэ ажал яһала оньһожоруулагдана. Бидэнэр үнгэрһэн жэлдэ ТТ-4 түхэлэй гурбан шэнэ трактор абаһан байнабди. Шэнэ тракторнууд хуушанай ТДТ-75 түхэлэй трактороһаа һураггүй хүсэтэй. Ута зангаарнь отологдоһон 14—15 кубометр модо ямаршье буртаг газарһаа шэрээд гаргаха шадалтай. Түргэн ябадалтай, жолоодоходо хүнгэн. Шэнэ тракторнууд байгша он соо бүри олоор абтаха юм.

Нэгэ зэргэ 28—30 кубометр модо шэрэдэг КРАЗ-255, КНВФ-12Т түхэлэй шэнэ автомашинанууд жолоошодоймнай һайшаал магтаалда хүртэнэ. Шэнэ техникэ дүршэл шадабаритай, үндэр мэргэжэлтэй түрүү хүдэлмэришэдтэ найдагдана.

Урал-2 гэһэн шэнэ хюрөөнүүдые бага комплексно бригадануудта абажа үгэһэн байгаабди. Эдэ хюрөөнүүд хуушанай «Дружба» хюрөөһөө һураггүй хүсэтэй, 3 килограммаар хүнгэн юм.

Олон жэл ойдо ажаллажа, дүршэл шадабаритай болоһон хүдэлмэришэд Георгий Семенович Яричин, Николай Николаевич Хажеев гэгшэд энэ хюрөөгөөр модо отолно. Эдэнэр халаан бүриингөө даабариһаа гадуур 15—20 кубометр модо отолжо шэнэ хюрөөгэй «Дружба» хюрөөһөө булюу байһаниень гэршэлжэ шадана. Эрхимээр хүдэлхэ, шэнэ юумэ үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ гэжэ оролдодог урагшаа һанаатай хүдэлмэришэд манай Баргажанай леспромхоздо олон ааб даа.

Иван Иннокентьевич Скосыркине абаад үзэе. Хори гаран жэл ойдо хүдэлжэ, баян дүршэлтэй болоһон хүн юм. Гар хюрөөгөөршье нилээн ехэ модо отолһон байха. Олон жэлэй туршада шударгыгаар хүдэлжэ, Ленинэй орденоор шагнагдаа бэлэй. Хэдэн удаа ВДНХ-да хабаадалсаһан.

Иван Иннокентьевич Скосыркин үйлэдбэридөө шэнэ юумэ хэрэглэхэ, ажалаа зүбөөр эмхидхэхэ хэрэгтэ ехэ анхарал табидаг. Хэдэхэн жэлэй саанахана тэрэ Лебяжиин пунктын начальнигаар дэбжүүлэгдээ һэн. Юрын хүдэлмэришэн аад, хүтэлбэрилхы ажалда таараха ха гү гэжэ маргаһаншье зариман бии һэн. Теэд Иван Иннокентьевич ажал хэхэдээшье, эмхидхэхэдээшье бэрхэ хүн байшоо. Лебяжиин пунктын модошод модо бэлэдхэхэ һара бүриингөө даабари үлүүлэн дүүргэнэ. Эдэнэр үнгэрһэн жэлэй даабариһаа гадуур 15 мянган кубометр модо бэлэдхэжэ, үндэр бүтээсэ туйлаа бэлэй. Тус пунктын модошод байгша оной эхинһээ бүри эдэбхитэйгээр ажаллажа, сүүдхэдээ 600 кубометр модо бэлэдхэхэ юм аад, 615—620 кубометр модо бэлэдхэнэ.

Социалис мүрысөөндэ эрхимлэһэн түрүү хүдэлмэришэд мүнгэн шангаар урмашуулагдадаг, нэрэ солонь Хүндэлэлэй самбарта гаргагдадаг байха юм. Леспромхозоймнай Хүндэлэлэй самбарые модо отологшод Н. Н. Хажеев, Ц. З. Хорганов, бага комплексно бригадын бригадир В. Т. Марковец, жолоошод А. П. Егоров, В. А. Гагарин гэгшэдэй дүрэ зурагууд шэмэглэдэг. Олон жэлэй туршада эдэбхи үүсхэлтэйгээр ажаллаһан хүдэлмэришэдтэ «Леспромхозой ветеран» гэһэн нэрэ зэргэ олгодог болохо гэһэн шиидхэбэри манай леспромхозой дирекци, партийна болон профсоюзай организацинууд баталан абаа. Энэ нэрэ зэргэдэ хүртэһэн хүдэлмэришэд гэр байрын, түлеэнэй, зайн галай түлөө мүнгэ түлэхэгүй. Оронойнгоо эрхим курортнуудта ошожо амарха.

«Леспромхозой ветеран» гэһэн үндэр нэрэ зэргэдэ В. А. Кокорин, Г. С. Яричин, К. М. Тюриков, Н. А. Распопов болон бусад олон хүдэлмэришэд эгээл түрүүлэн хүртэһэн байна. Арбан долоон хүдэлмэришэднай гүрэн түрын дээдын хайра шагнал— орден, медальнуудаар, наймаан хүдэлмэришэд Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотануудаар шагнагдаһан. Тиигэхэдэ үшөө 18 хүдэлмэришэднай «РСФСР-эй социалис мүрысөөндэ эрхимлэгшэ» гэһэн тэмдэгүүдээр шагнагдаһан юм. Манай түрэл Комунис парти, Совет гүрэн модошодой ажал хүдэлмэрие үндэрөөр сэгнэдэг, тэдэнэй байдал һуудалые саашадань һайжаруулха хэрэгтэ ехэ анхарал табидаг. Энээнэй урманда бүри һайнаар хүдэлхэ, бага гаргашатайгаар ехэ модо бэлэдхэхэ гэжэ хүдэлмэришэднай оролдоно. Эдэнэр түсэбтэ юһэдэхи табан жэлэй хоёрдохи жэл соо эдэбхи үүсхэлтэйгээр хүдэлжэ, СССР-эй 50 жэлэй ойн һайндэртэ зорюулан абаһан уялгаяа амжалтатайгаар бэелүүлээ бэлэй. Коллективнай Бүхэсоюзна мүрысөөндэ эрхимлэжэ, КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй болон ВЦСПС-эй Ойн баярай хүндэлэлэй тэмдэгээр шагнагдаад, 6400 түхэригэй мүнгэн шан абаһан байна. Манай леспромхозой хүдэлмэришэд 1973 он соо бүри габшагаар хүдэлжэ, энэ үндэр налаа үнэн сэхэ ажалаар рюулха гэһэн зорилго табиһан юм. Халаанай даабари үлүүлэн дүүргэхэ гэһэн эрилтэ хүдэлмэри бүхэнэй урда табигдана. дошодоймнай ехэ зорилго дые урдаа табяад хүд байтар, КПСС-эй ЦК СССР-эй Министрнүүдэй ведэй, ВЦСПС-эй ба ВЛК эй ЦК-гай тогтоол гараб юм. Модошоднай энэ то лые дэмжэжэ, 1973 даабари болзорһоонь дүүргэхэ, түсэбһөө га 5 мянган кубометр мод лэдхэхэ, хүн бүридөө кубометр модо бэлэд болохо, урлан нари гын, ухаалан гын 10 дурадхал лэдбэридэ нэбтэрүүлжэ, мянган түхэригэй арьбал хэхэ, оньһон техникэеэ бү сэ ехэтэйгээр ашаглажа, лай бүтээсые 1,5 процен дээшэлүүлхэ гэһэн соци уялга абаад, Байгалай промхозой коллективые рысөөндэ уриһан байна.

Хүдэлмэришэднай аб уялгаяа дүүргэжэ, хэл үгэдөө хүрэхэл байха.

К. АРСЕНЬ[…]
Баргажанай леспромхоз[…] директор

ҮНДЭР ШАГНАЛ УЯЛГАЛНА

ЗОРИЛГОМНАЙ— 24 МЯНГАН КУБОМЕТР

Минии даадаг бага комплексно бригадын модошод наймадахи табан жэлэй даабариһаа гадуур 10 мянган кубометр модо бэлэдхэһэн юм. Юһэдэхи табан жэл соо бүри эдэбхитэйгээр ажаллажа, даабаряа дүрбэн жэл хахад соо дүүргэхээр социалис уялга абаа һэмди. Энэ хараа зорилгоёо бодото дээрэнь бэелүүлхын тула ехэ хүсэл оролдолго гаргажа, үдэр бүри улам эдэбхитэйгээр ажаллажа байнхайбди. Бидэнэр оньһон техникэеэ бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглажа, хүдэлмэриин үнэтэ сагые хүсэдөөр хэрэглэхэ гэжэ эрмэлзэнэбди. Тиигэжэ һара бүриингөө даабари үлүүлэн дүүргэдэг байнабди. Үнгэрһэн жэлэй даабариһаа гадуур 5679 кубометр модо бэлэдхэжэ, гүрэндөө тушаагаабди.

Манай бригадын хүдэлмэришэд туйлаһанаараа һанаагаа амардаг бэшэ. Хэрбээ мүнөөдэр һайнаар хүдэлөө һаа, үглөөдэр бүри эрхимээр хүдэлхэ гэһэн шухалын шухала зорилго урдаа табидаг. Бага гаргашатайгаар ехэ модо бэлэдхэхэ гээ һаа, ажалаа зүбөөр эмхидхэхэ, бии байгаа арга боломжонуудаа хүсэдөөр хэрэглэжэ шадаха хэрэгтэй. Хүсэд хэрэглэгдээгүй арга боломжонууд бии гээшэ ааб даа.

Зарим модошод трактор жолоодохо, модо отолхо, гэшүүһэ сэбэрлэхэ мэргэжэлнүүдые тэгшэ һайнаар шудалхаяа арсадаг. Мэргэжэл шадабаряа дээшэлүүлхэ гээшэ тон ехэ удха шанартай хэрэг гэжэ эдэнэр хүсэд ойлгоногүй бшуу. Тиимэһээл тракторист мэргэжэлтэй хүн тракторaa жолоодоод, модо отологшо модоёол унагаагаад ябаха һэн гэжэ һанадаг. Олон ондоо мэргэжэл шудалһан хүдэлмэришэд оньһон техникэеэ бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглажа шададаг гэжэ һайн мэдэнэбди. Жэшээлэн хэлэбэл, минии бригадын модо отологшо Владимир Дмитриевич Ткаченко трактор жолоодоходоо намһаа дутадаггүй. Оньһон техникэ һайн мэдэдэг. Чокеровщик Михаил Плеханов мүн лэ трактористын мэргэжэл шудалһан юм. Тракторайнгаа эбдэрээ һаань, хэмнайшье ядалгүй заһабари хэдэг, хэн нэгэнэйнгээ үбшэлөө һаань, трактористые бэдэржэ сагаа һалгангүй, бригадымнай алишье гэшүүниинь тракторта һуудаг. Ушар тиимэһээ халаан бүриин даабари дүүргэгдэһэн лэ байдаг.

Манай леспромхозой дирекци, партийна болон профсоюзай организацинууд хүдэлмэришэдтэ хоёрдохи мэргэжэл олгохо гэһэн ехэ эрилтэ табина. Трактористын, жолоошодой курсануудые нээнхэй. Энэ курсада һураһан хүдэлмэришэд сэхэ ажалайнгаа газарта шалгалта барижа, трактористын үнэмшэлгэ абадаг болонхой. Энэ ехэ һайшаалтай хэрэг гэжэ һанагдана. Мүнөө леспромхозоймнай хүдэлмэришэдэй хахадынь шахуу хоёр, гурбан ондоо хүдэлмэриин мэргэжэлнүүдые шудалһан байна. Бага комплексно бригаданууд оньһон техникэ һайн мэдэхэ хүдэлмэришэдөөр хангагдана.

Би арбан табадахи жэлээ ойдо хүдэлнэб. Энэ хугасаа соо ехэ юумэн хэгдээл юм бэзэ. Түрүүшээр яһала тухашарагша һэм. Модо бэлэдхэхэ хүдэлмэри минии хэхэ ажал бэшэ гэжэ шэбшэһэн, энэ ажалһаа хахасаха ябуулга хэзээдшье туршаһан хүм. Ойдо олон жэл хүдэлһэн бэрхэ хүдэлмэришэн Цыдып Зугдурович Хорганов тиихэдэ намайе дуудажа:

— Хүба-ан, үшөөл залуу байнаш. Энэ наһанһаа ажал шэлээд ябаха болоо һаа, хүн зондо тиимэ ашатай туһатай юумэ хэжэ шадахагүйш, — гэжэ хэлээ һэн. Эдэ үгэнүүд минии досоохоо мүнөөшье болотор гарадаггүй.

Тиигэжэ би ойдо хүдэлхөөр үлэһэн хүм. Хэдэн жэлэй туршада бага комплексно бригадые хүтэлбэрилнэб. Модо отологшо В. Д. Ткаченко, чокеровщик М. Плеханов, гэшүүһэшэн Т. Янина гэгшэдтэй хамта арбаад шахуу жэл ойдо суг хүдэлжэ байнабди. Эдэнэр баян дүршэлтэй, үндэр мэргэжэлтэй болоһон хүдэлмэришэд юм. Абаһан даабаряа дүүргэхын тула ёһотойгоор лэ оролдодог. Иимэ урагшаа һанаатай хүдэлмэришэдөөр хүдэлхэдэ амар юм. Урдаа табиһан зорилгоёо бэелүүлжэ шададаг гээшэбди.

Бидэнэр мүнөө һара бүри хоёр мянган кубометр модо бэлэдхэхын тула тэмсэжэ байнабди. Бригададамнай ТТ-4 түхэлэй шэнэ трактор үгтэнхэй. Шэнэ тракторые бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглажа шадабал, бидэ ехэ модо бэлэдхэхэ дүүрэн арга боломжотойбди. Мүнөө халаан соогоо дунда зэргээр 80—90 кубометр модо бэлэдхэжэ, даабаряа 20—25 процентээр үлүүлэн дүүргэнэбди. Үнгэрһэн жэл 22. 130 кубометр модо бэлэдхээ һэмди. Байгша он соо 24 мянган кубометр модо бэлэдхэхэ гэһэн социалис уялга абаабди. Энэ хараа түсэбөө дүүргэхын тула үдэр бүри улам эдэбхитэйгээр хүдэлхэ бологдоно.

В. ТОРМОЗОВ,
бага комплексно бригадын бригадир, коммунис ажалай ударник.

ЮРЫН НЭГЭ ҮДЭР

ФОТО-РЕПОРТАЖ

— БАЙГАЛ шадар ехэ саһан ородог гэжэ мэдээжэ ааб даа. Гэбэшье энэ жэл һая наашын үзэгдөөгүй ехэ саһан унажа, модошодто нилээд ехэ гай тодхор үзүүлээ. Харгы заһагшадай ашаар машинануудай мүнөө һаадгүй ябажа байна,—гэжэ Баргажанай леспромхозой главна инженер Владимир Васильевич Измайлов хэлэнэ.

— Харгыгүйгөөр холо харайхагүйш, хэрэг бүтээхэгүйш. Тиимэһээл харгы заһабарилха хэрэгтэ ехэ хүсэ хаянабди, — гэжэ Лебяжиин пунктын начальник Иван Скосырский Владимир Васильевичые дэмжэнэ.

Баргажанай леспромхозой хүтэлбэрилэгшэд, хүдэлмэришэд харгы заһабарилха хэрэгтэ ехэ анхаралаа хандуулдаг юм байна гэжэ ойлгохоор һэн. Энэ бодолыемнай гэршэлһэн мэтэ машинымнай мотоор нэгэ жэгдэхэнээр шэнхинэнэ.

Уданшьегүй модо отолдог участогта ерэбэбди. Зэргэлээ вагон-гэрнүүд харагдана. Нарихан түмэр хоолойнуудһаань хүхэ утаан бааян гаража, сэнхир өөдэ дэгдэнэ. Тээ саанахана тракторнуудай, хюрөөнүүдэй таршаганалдаха, отологдоһон мододой нижаганаса унахэ абяан соностоно. Уданшьегүй сагдуулнуудай саанаһаа үндэр томо бэетэй, наһажаал хүн гаража ерэбэ. Танилсабабди. Лебяжиин пунктын мастер Михаил Иванович Руденко мүн байшабал даа.

— Бүхы наһаараа модо бэлэдхэхэ ажалда ябанаб. Һүүлэй хэдэн жэл мастераар хүдэлнэб. Участогтамни зургаан бага комплексно бригада хүдэлнэ. Модо бэлэдхэхэ даабаряа үлүүлэн дүүргэдэг.—

—гэжэ Михаил Иванович хүдэлмэришэдөө магтажа байгаа һэн. Тэрээнтэй суг Иннокентий Антипович Кожевинэй бага комплексно бригадын участогта хүрэжэ ерэбэбди. Отологдоһон модод хойно хойноһоо һубарин унажал байна. Арбаад модо багсалан шагтагалһан трактор гүнзэгы саһа һэтэ сохин, бидэнэй хажуугаар үнгэрбэ. Хододоо газаа ябажа хүрин хара шарайтай хүн тракторай кабина сооһоо мэндэшэлээд саашална. Энэмнай Иннокентий Антипович Кожевин байшаба. Тэрэнэй даадаг бригадын модошод һарадаа хоёр мянган кубометр модо бэлэдхэдэг, түрүү бригаданудай нэгэниинь юм. Үнгэрэгшэ жэлэй даабариһаа гадуур 6.385 кубометр модо бэлэдхээ.

— Шэнэ жэлэй эхинһээ бүри эдэбхитэйгээр ажаллажа байна. Халаан соогоо 85—90 кубометр модо бэлэдхэнэ. Эдэнэр халаан бүри 100 кубометр модо бэлэдхэхын тула тэмсэжэ байнхай, — гэжэ Руденко хөөрэнэ. Тракторнуудай таршаганалдаха, отологдоһон модоной аблатайгаар унаха, хүдэлмэришэдэй шанга шангаар хөөрэлдэхэ абяан эндэ тэндэһээ дуулдана. Иннокентий Антиповичай бригадын модошодһоо тээ саанахана Пётр Яковлевич Юринскиин бригадын модошод харагдана. Эдэнэр ажалай түрүүшүүлэй хойно орохогүйн тула хаба шадалаа гарган, эдэбхи үүсхэлтэйгээр хүдэлнэ.

Пётр Яковлевич арбан табан жэл ойдо хүдэлжэ, дүршэл шадабаритай болоһон хүн юм. Эрхим һайнаар ажалладаг, сүлөө сагтаа олониитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг. Хамта хүдэлдэг нүхэдынь тэрэниие Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадаар һунганхай. Депутат Юринский хамта хүдэлдэг нүхэдэйнгөө байдал һуудалыень һайжаруулха гэжэ оролдодог. Бүри һайнаар хүдэлхыень уряалжа ябадаг. Гушаад гара наһанай, тэбхэгэр сагаан шарайтай, гартаа «Урал-2» түхэлэй хюрөө бариһан хүн хүдэр альгаараа бидэнэй гар шангаар адхан мэндэшэлнэ.

Георгий Семёнович Яричинай бригадынхид хадын ташаланда хүдэлнэ. Эндэ отологдоһон модо шэрэжэ гаргахань бэрхэшээлтэй юм. Гэбэшье тракторист К. С. Михайлов шадамараар тракторaa жолоодожо, отологдоһон модо түргэнөөр таллуулан шэрэнэ. Эдэнэр халаанайнгаа даабари 15—20 кубометрээр үлүүлэн дүүргэһэн лэ байдаг. Үдэрэй сайлалгын саг дүтэлэнхэй. Георгий Семеновичой бригадын модошод халаанай эхинһээ 40 кубометр модо бэлэдхээд байба.

— Халаанай дүүрэтэр үшөө эды шэнээн модо бэлэдхэхэл байхабди, — гэжэ тэдэнэр хэлэнэд. Эдэнэй үгэдэ үнэншэхөөр һэн. Георгий Семёнович Яричин хорёод жэл ойдо ажаллана. Олон жэл эдэбхи үүсхэлтэйгээр ажаллаһанайнгаа түлөө Ажалай Улаан Тугай орденоор шагнагдаһан юм. Энэ түрүү бригадын коллектив юһэдэхи табан жэлэй даабари болзорһоонь урид дүүргэхээр социалис уялга абаһан. Мастер М. Н. Руденкын участогай хүдэлмэришэд бултадаа Бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ оролсоод, эршэмтэй шангаар хүдэлжэ байна ха юм.

— Булта бригадануудnай даабаряа үлүүлэн дүүргэнэ, — гэжэ М. Н. Руденко хэлэжэ байгаа һэн.

Уданшьегүй сайлалгын саг хүрэжэ ерэбэ. Лебяжиин пунктын модошод байра тээшээ шанга шангаар хөөрэлдэһөөр һубарилдабад. Хүдэлмэришэдэй сугларһан хойно леспромхозой главна инженер В. В. Измайлов хүдэлмэришэдэй урда гаража, ерээдүйн зорилгонууд тухай хөөрэжэ үгөөд:

— Нүхэр Кожевинэй бригадын хүдэлмэришэдтэ леспромхозой эрхимэй эрхим гэһэн нэрэ олгогдоо,—гэжэ хэлэхэдэнь, альга ташалган зэдэлнэ.

И. А. Кожевинэй бригадын модошодой нэрэ соло Баргажанай аймагай Хүндэлэлэй самбарта гаргагдаха болобо. «1972 ондо социалис мүрысөөндэ эрхимлэгшэд» гэһэн вымпел барюулагдаба. И. А. Кожевин ВДНХ ошохо путевкоор шагнагдаба.

Эрхим һайн ажалайнь үрэ дүн энэл даа. Мүрысөөндэ эрхимлэһэн хүдэлмэришэд олоной һайшаал магтаалда хүртэнэ. Түрүүшүүлэй хойно орохогүйн тула бусадшье олон хүдэлмэришэд оролдоно, үндэр бүтээсэ туйлана. Лебяжиин пунктын модошод мүнөө хэзээ хэзээнэйхиһээ эдэбхитэйгээр ажаллажа байна. Мастер М. Н. Руденкын участогайхид үндэр бүтээсэ туйлажа шадана. Эдэнэр байгша оной таба һарын даабариһаа гадуур 1000 кубометр модо бэлэдхэжэ, Буряадай АССР-эй 50 жэлэй ойе ажалай бэлэгтэйгээр угтаха, юһэдэхи табан жэлэй гурбадахи шиидхэхы жэлэй даабари болзорһоонь урид дүүргэжэ, түсэбһөө гадуур 2.000 кубометр модо бэлэдхэхээр социалис уялга абаһан байна. Коммунис ажалай үндэр нэрэ зэргэ зүүжэ ябаһан тус участогай модошодой ажаллажа байхыень харахадаа, эдэчэр үгэдөө хүрэхэл байха гэжэ этигэн ябаа һэмди.

К. ЖАМЬЯНОВ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: И. А. Кожевинэй даадаг бага комплексно бригадын гэшүүдтэ дамжуулгын вымпел барюулагдаба; десятник А. А. Плеханова ойдо бэлэдхэгдэһэн модо тушаан абана.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

ТОО, баримтанууд

☆ Баргажанай леспромхозой модошод 1949 оной туршада 35 мянган кубометр модо бэлэдхэһэн һаа, 1972 он соо 365 мянган кубометр модо бэлэдхээ гэхэ гү, али 1949 онтой жэшэбэл, 10 дахин ехэ модо бэлэдхэжэ гүрэндэ тушаагаа.

☆ Тус леспромхозой коллектив 23 жэлэй туршада 7 миллион 280 мянган кубометр модо бэлэдхээд байна.

☆ Леспромхозой 192 хүдэлмэришэдтэ коммунис ажалай ударнигай үндэр нэрэ зэргэ олгогдоһон.

☆ Дээдэ һургуули дүүргэһэн 11 инженер, техникум дүүргэһэн 30 мэргэжэлтэ леспромхоздо хүдэлнэ. Мүнөө 150 хүдэлмэришэд экономическа һуралсалай курсада үдэшэндөө һуража, эрдэм болбосоролоо дээшэлүүлнэ.

МҮРЫСЭН АЖАЛЛАНАБДИ

Ойдо отологдоһон модо таллуулан шэрэдэг тракторнуудые, автомашинануудые бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглажа, бага гаргашатайгаар ехэ модо бэлэдхэдэг болохо тухай КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй ба ВЛКСМ-эй ЦК-гай гаргаһан «Арадай ажахын 1973 оной түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө промышленностиин, барилгын, транспортын хүдэлмэрилэгшэдэй Бүхэсоюзна социалис мүрысөөн тухай» тогтоол соо хэлэгдэнэ. Нээрээшье оньһон техникэеэ бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглажа шадаа һаа, бидэнэр ехэ юумэ хэжэ шадаха арга боломжотойбди. Манай Баргажанай леспромхозой механизаторнууд, жолоошод трактор, машинануудта техническэ харууһа һайнаар хэжэ, халаанай үедэ һаадгүйгөөр хүдэлдэг болоо.

Оньһон техникэеэ бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглаха, социалис мүрысөө бүри үргэнөөр дэлгэрүүлхэ хэрэгтэ гол анхарал табигдана. Жолоошод автомашинануудаа һаадгүйгөөр ябуулжа, ойдо отологдоһон модо саг болзор соонь шэрэхэ гэжэ эрмэлзэнэ. Автомашинануудта модо ашаалдаг араатай погрузчигай операторнуудай урда бүри ехэ зорилго табигдана гээшэ. Бидэнэр хүсэ ехэтэй машинануудые минута соошье һаатуулха эрхэгүйбди. Ута зангаарнь отологдоһон модо түргэнөөр машинануудта ашаалхын тула дүршэл шадабари, үндэр мэргэжэл хэрэгтэй болоно.

Зарим операторнууд 25—30 минута соо машинануудта модо ашаалдаг. Иигэжэ нобшоржо байхадань удаадахи машина хүрэжэ ерээд, нилээд ехэ саг соо миин байха ушартай болодог. Ганса операторай муугаар хүдэлһэн дээрэһээ пунктын, бүхы леспромхозой модошод даабаряа дүүргэнгүй үлэжэ болохо байна бшуу.

Энээн дээрэһээ дүршэл шадабаритай, журам һайнтай хүдэлмэришэдые араатай [...] чик жолоодохыень табид[...]

Би 15—20 минутын т[...] нэгэ машинада модо [...] дагби. Түргэнөөр модо [...] хын тула автомашинын [...] шонтой үгэеэ һайса ойл[...] хэрэгтэй. Жолоошод [...] гээд модо ашаалхые [...] дээрэһээ операторнуудта [...] жа байдаг. Тэрэнэй түһ[...] жаар модон зохихо [...] ашаалагдадаг байна [...] Жэшээлхэдэ, Гусихын п[...] жолоошод Иван Дубинин [...] колай Шелковников гэг[...] хүдэлхэдэ ехэ хүнгэн. [...] операторнуудта ехэ туһа [...] гэдэг. Бэе бэедээ хам[...] эбтэй эетэйгээр хүдэлөө һа[...] лоошод, операторнууд х[...] бүриин даабари үлүүлэн [...] гэжэ шадаха арга бол[...] той.

Би үнгэрһэн жэл соо [...] кубометр модо машина[...] ашаалжа, даабаряа 38 [...] центээр үлүүлэн дүүр[...] байнаб. Оператор В[...] Александрович Морд[...] намһаа халаан тушаажа [...] даг. Энэ хүдэлмэришэн н[...] мүрысэдэг. Халаан бүриин [...] бари үлүүлэн дүүргэхэ [...] оролдодог. Тиигэбэшье [...] залуудана. Дүршэл ш[...] ринь үшөөл багашаг. Г[...] үнгэрһэн жэлэй даабариһаа [...] дуур 3.000 кубометр мод[...] шинануудта ашаалжа, [...] шадалаа харуулба. Энэ [...] соо бүри һайнаар хүдэлхэ [...] зорилго урдаа табяад, [...] лис уялга абаа. Би залу[...] хэртөө шадаха зэргээр [...] һалдагби. Иигэжэ бэе [...] туһалаасан, мүрысэн хү[...] дэ урматай байдаг.

1973 ондо — юһэдэхи [...] тэ табан жэлэй шиидхэхы [...] дэ бүри эршэмтэйгээр [...] лажа, автомашинануудта [...] мянган кубометр модо а[...] хаар дээшэлүүлэгдэһэн [...] лис уялга абанхайб. Т[...] бэелүүлхын тула оролдо[...]

К. ТЮРИКО[…]
ашаанай погрузчи[…] оператор, Ажалай Ула[…] Тугай орденой кава[…]

БАЙДАЛНАЙ ҺАЙЖАРНА

Баргажанай леспромхозой модошодой байдал һуудал жэлһээ жэл бүри улам һайжарна. Хүдэлмэришэд шэнэ байрада түбхинэн ороно. Өөрын машинатай, мотоциклтай хүдэлмэришэд эндэ олон. Тус леспромхозой профсоюзай организациин түрүүлэгшэ И. А. Фёдоровтой манай корреспондент уулзажа, соёлой болон ажаһуудалай талаар юу хэһэн, саашадаа ямар юумэ хэхэ хараа түсэбүүд тухайгаа богонихоноор хөөрэхыень гуйһан байна.

АСУУДАЛ: ойдо хүдэлдэг хүдэлмэришэд забһарлалгынгаа сагые хайшан гэжэ үнгэргэнэб? Халуун эдеэн хэр һайн шанартайгаар бэлдэгдэнэб?

ХАРЮУ: ямараар амарнаш, тэрэл янзаар хүдэлхэш гээд манай хүдэлмэришэд хөөрэлдэдэг. Энэ тон зүб. Нээрээшье һайнаар эдеэлээд, зохидоор амараа һаа, модошод халаанай дүүрэтэр эдэбхитэйгээр ажаллажа, үндэр бүтээсэ туйлаһан лэ байдаг. Мүнөө ойдо хүдэлдэг бүхы хүдэлмэришэд «тужын столоводо» ерэжэ эдеэлдэг болоо. Эдеэнэй түлөө 45—50 мүнгэн түлэгдэнэ. Һайн бэлэдхэлтэй мэргэжэлтэдые эдеэ шанахыень табидаг гээшэбди. Ойдо шанагдаһан халуун эдеэнэй шанар ходо шалгажа байдагбди.

Манай леспромхоз хамһабариин ажахытай боло[...] Эндэмнай 230 гахай [...] Өөрын мяхатай боло[...] Байгша он соо найман [...] худалдажа абахаар ш[...] хэйбди. Тиигэбэл саад[...] нуудайнгаа үхибүүдые [...] һүөөр хангадаг болохо[...]

АСУУДАЛ: хүдэлмэр[...] дөө дулаан, зохид бай[...] болгохо хэрэгтэ ехэ ан[...] табидаг байнат. Байгша [...] соо хэр ехэ барилга х[...] түсэбтэйбта?

ХАРЮУ: манай лесп[...] хозой хүдэлмэришэдэй [...] даг Баргажанай адаг, [...] ха, Журавлиха гэһэн һ[...] нуудай түхэл яһала [...] шэнжэтэй болоно [...] Соёл гэгээрэлэй, ба[...] гэрнүүд жэл бүри олоор [...] ригдана. Хүдэлмэриш[...] үхибүүд бултадаа саад[...] да ябадаг болоо. Энэ жэл [...] 200 дүрбэлжэн метр [...] майтай байрын гэр ба[...] мнай. Гусихын найман [...] лэй һургуулиин үхиб[...] спортивна зал барижа [...] һэн байгаабди. Ойрын [...] нуудтэ тэрэнээ ашагла[...] тушаахамнай. Ерэхэ зу[...] 20 бүлэ айлай гэрнү[...] Гусиха һууринай клуб [...] халуун уурал оруулхам[...] Баргажанай адаг посё[...] баригдаһан 80 хүнэй һу[...] тай кафе ашаглалгада [...] шааха түсэбтэйбди.

СОВЕДҮҮДЭЙ ХҮДЭЛМЭРИ

ЭДИРШҮҮЛЫЕ ХҮМҮҮЖҮҮЛГЭДЭ — ОНСО АНХАРАЛ

ДҮРБЭН тэгшэ, элүүр энхэ, эрдэм бэлигээр түгэс залуушуулые хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ манай Коммунис парти, Совет правительство онсо анхаралаа саг үргэлжэ хандуулжа байдаг. «Бүгэдэ ниитэ дунда һуралсалда оролгые түгэсхэхэ ба юрэнхы эрдэмэй һургуулинуудые саашадань хүгжөөхэ тухай» КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоол энээниие гэршэлнэ. Һуралсалай, хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие һургуули бүхэндэ һайжаруулһаа гадна, залуу үетэнэй, хуулиин наһа гүйсөөгүйшүүлэй ажаһуудаг газарнуудта болбосоролой хүдэлмэри, хуули ёһо ойлгуулха ба ниитын журам сахилгын харюусалга дээшэлүүлхэ хэрэг үндэр хэмжээндэ хүргөөгүйдэ тус тогтоол амжалтатай бэелүүлэгдэхэгүй болоно.

Энээниие хараадаа абажа, Улаан-Үдэ хотын Железнодорожно райсоведэй гүйсэдком, залуушуулай хэрэг эрхилдэг саг үргэлжын комисси хуулиин наһа гүйсөөгүйшүүлэй ажаһуудаг газарнуудта хүмүүжүүлгын хүдэлмэри һайжаруулха тухай тусхай хэмжээ ябуулгануудые хараалһан юм.

Хэнэйшье мэдэһээр, Железнодорожно район ниислэлэймнай хүдэлмэришэдөөр, мүн зоноор эгээл ехэ район мүн. Гансахан хуулиин наһа гүйсөөгүйшүүлэй тоо эндэ 40-өөд мянган болодог. Ясли, садууд — 44, 23 һургуулинь 18 мянган үхибүүд һурана. Энээнһээ гадна профессионально-техническэ 6 училищи, тусхай дунда мэргэжэлэй 5 һургуули эндэ хүдэлдэг. Тиихэдэ 4 кинотеатр, соёлой нэгэ ордон, соёлой 2 байшан, 3 клуб, 3 стадион, спортивна 25 зал, 65 библиотекэ, эдир натуралистнуудай ба техникүүдэй станци, хүүгэдэй хүгжэмэй 3 һургуули, пионернүүдэй байшан, хүүгэдэй спортивна һургуули, коммунальна ажаһуудалай 6 таһаг, 16 домоуправлени болон гэр байра бүхэнэй ниитын соведүүд. Богонёор хэлэхэдэ, хүмүүжүүлгын хүдэлмэри эрхим һайнаар ябуулха арга боломжо бии гээшэ.

7-һоо 16 хүрэтэр наһанай үхибүүдые хүмүүжүүлхэ талаар манай районой һургуулинууд болон соёлой, һуралсалай эмхи зургаанууд яһала ехэ дүршэлтэй болонхой. Тусхай темэнүүдээр элдэб кружогууд хүдэлдэг. Һурагшад хизаар ороноо шэнжэлхэ, арадайнгаа революционно, дайшалхы габьяа шудалха, ажалай түрүүшүүлһээ жэшээ абаха талаар горитой амжалтатай. Тэдэнэр элдэб слёт болон мүрысөөнүүдтэ, уран һайханай бүлгэмүүдтэ, аяншалганууд болон бусад ажал хүдэлмэринүүдтэ хабаададаг. Манай райсоведэй депутат К. М. Мархаевай хүтэлбэрилдэг 36-дахи һургуулиин хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие жэшээ болгон дурдажа болоно. Тиимэһээ бидэ тэдэнэй бэелүүлдэг бүхы ажал хэрэгүүдыень дурдангүй, һургуулиһаа газаа тээ, үхибүүдэй ажаһуудаг газарнуудта хэдэг хүдэлмэри дээрэнь тогтохомнай.

Энэ ажалые һургуулиин хүмүүжүүлэгшэ Г. Я. Машанова даадаг юм. Тэрэ хүмүүжүүлгынгээ хүдэлмэриин түсэб табихадаа, комсомолой комитедые, арадай дружинын соведые, «Орленок» гэжэ клубые хабаадуулдаг. ЛВРЗ-гэй хүдэлмэришэн В. Ф. Курячих үхибүүдэй ажаһуудаг газарнуудтахи хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин ниитэ спортивна таһагые хүтэлдэг. Энэ нүхэр уялгадаа тон эдэбхитэйгээр хабаададаг байна. «Арһан бүмбэгэ» гэжэ шангай түлөө дэлгэрһэн городой үйлсэнүүдэй командануудай хоорондохи мүрысөөндэ тэрэнэй хүтэлбэрилдэг «Орленок» команда 3-дахи һуури эзэлээ һэн. Гадна «Орленок» клубай хүмүүжүүлэгшэ В. Н. Степановагай оролдолгын хүсөөр тус клубай бүхы кружогуудые заводой хүдэлмэришэд хүтэлдэг болоо. Жэшээнь, хоорой кружогые Железнодорожно райсоведэй депутат, 20-дохи цехэй хүдэлмэришэн нүхэр Ивакин хүтэлдэг. Хореографиин кружогые ВЛКСМ-эй тус заводой эхин организациин комитедэй гэшүүн нүхэр Кравчук даанхай. Оёдолой кружогые атальегэй хүдэлмэрилэгшэ нүхэр Ринкевич хүтэлдэг.

Иигэжэ бэрхэ мэргэжэлтэдэй толгойлходо, кружогуудай хүдэлмэри һонин боложо үгэдэг, тэрээндэнь хүнүүд олоороо хабаададаг байна.

Энээнһээ гадна ашатай туһатай ажал хүдэлмэри хэхэ гээшэ хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин гол һалбаринуудай нэгэн болоно. Манай райсоведэй залуушуулай хэрэг эрхилдэг саг үргэлжын комиссиин тэшүүдэй эдэбхеэр Железнодорожно районой хэдэн зуугаад үхибүүд аптекын хүдэлмэрилэгшэдэй ударидалга доро эмэй үбһые суглуулхаяа оло дахин ой гараа һэн. Мүн 7 хоногой туршада огородой ургамалай бог үбһэ түүһэн байна.

Иимэнүүд һонирхолтой хүдэлмэринүүд 13, 40, 42, 65-дахи һургуулинуудта саг үргэлжэ хэгдэжэ байдаг.

Манай райондо пионернүүдэй ажал хэрэгүүдэй 12 штаб (таһаг) хүдэлдэг юм. Бидэ «Космос» гэжэ нэрэтэй тиимэ нэгэ таһагай хүдэлмэри дээрэ тогтохо хүсэлэнтэйбди. Энэ таһагые райсоведэй депутат Екатерина Александровна Михалева хүтэлдэг. Тэдэнэр уран һайханай наада харуулдаг, «Уран гартан» гэжэ урашуулай кружогуудтай, фотографуудайнь бүтээлнүүд элдэб выставкэнүүдтэ табигдадаг. Гадна футболой, теннисэй секцинүүд хүдэлнэ. Тус таһаг өөрын библиотекэтэй болоо, аяншалгын палаткануудые, «Украина» гэжэ фотоаппарат, 2 баяан абаа. Эдэнь тэдэнэй хизаар ороноо шэнжэлхэ аяншалгада гарахадань хэрэгтэй болодог. Үхибүүдэй эдэ хүдэлмэринүүдые Улаан-Үдын локомотивна депогой хүдэлмэришэд, 65-дахи һургуулиин ахалагша классай һурагшад хүтэлбэрилдэг.

Жэшээнь, Октябриин 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ комнатынь (хүтэлбэрилэгшэнь Н. И. Наделяева) бэелүүлдэг ажал хэрэгүүдые хараад үзэе. Тус комнатын уран һайханай нааданда дуратайшуул ЛВРЗ-гэй хүдэлмэришэдэй урда наада харуулдаг. Һаяхан Орешковэй нэрэмжэтэ паркые сэбэрлэлгээр тэдэ 2 удаа субботник үнгэргөө, эдир тимуровецуудынь пенсионернүүдтэ, бэе муутай, үлбэр хүнүүдтэ туһалдаг байна. Даманска аралай герой Николай Петровой музей эмхидхэжэ, Железнодорожно районд ажаһууһан урданайшье, мүнөөнэйшье пионернүүдэй габьяата хэрэгүүд тухай тэдэ элдэб материалнуудые тэндээ суглуулдаг.

ЛВРЗ-гэй соёлой ордоной дэргэдэ Павлик Морозовой нэрэмжэтэ библиотекэ хүдэлдэг. Эндэһээ олон үхибүүд номуудые абажа уншадаг юм. Һүүлэй үедэ тэдэнэй тоо 1880-да хүрөө. Гэхэтэй хамта, тус библиотекын хангадаг газар дээрэ ном уншадаггүй, хүмүүжүүлгэ муутай үхибүүд үшөөл олон бии юм. Библиотекын хүдэлмэрилэгшэд тэдэниие мэдэлдээ абажа, тусгаар түсэб табяад, библиотекэтэй холбоотой болгохо гэжэ оролдоно. Тиихэдэ тэдэ үхибүүдэй гэртэнь ошодог, түрэлхидтэйнь, өөһэдтэйнь хөөрэлдэдэг, һуралсалаарнь һонирходог.

Иимэнүүд, мүн бусадшье хүдэлмэри манай Железнодорожно районд саг үргэлжэ хэгдэжэ байдаг юм. Үнгэрһэн жэлдэ манай райсоведэй нэгэ ээлжээтэ сессимнай энэ ажалда тусгаар зорюулагдаһан байна. Үгэ хэлэһэн депутадууд ургажа ябаа залуу үетэниие түрүү коммунис үзэлтэйгөөр, дүрбэн тэгшээр, Эхэ орондоо дуратайгаар хүмүүжүүлхэ ажалай тон харюусалгатай хэрэг байһые тэмдэглээд, райсоведэйнгээ гүйсэдком, залуушуулай хэрэгүүдэй талаар саг үргэлжын комиссиин, бүхы депутадуудайнгаа үмэнэ тодорхой зорилго табиһан байна.

Районой бүхы үхибүүд ашатай туһатай хэрэгүүдтэ хабаадуулагдадаг үшөөл болоодүй. Имагтал тиимэ залуушуул (хуулиин наһа гүйсөөгүй) хулиган ааша гаргахаяа һанадаг байна. Гадна коммунально - ажаһуудалай таһагууд болон домоуправленинүүд энэ хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаададаг болоодүй. Мүн бариха, бүтээхэ элдэб түхеэрэлгэнүүд, жэшээнь: спортивна талмайнууд, наадаха булангууд дуталдана. Квартал, гэр бүхэндэ үхибүүдэй журам хараха комиссинууд хүдэлдэг болоо һаа, бүри һайн байгаа. Гадна волейболой сеткэ, бүмбэгэ, шатар болоод бусад хэрэгтэй юумэнүүдые бэлдэхэ хэрэгтэ гэрэй комитедүүдые, түрэлхидые хабаадуулха шухала.

Иимэнүүд, мүн бусадшье шиидхэгдэхэ ёһотой асуудалнууд үхибүүдэй ажаһуудаг газартаһь хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие һайжаруулха хэрэгтэ бии гээшэ. Тэдэниие саг соонь шиидхэхэ талаар ажалшадай депутадуудай Соведүүд ехэхэн арга боломжотой. Энээниие хараадаа абажа, манай Железнодорожно райсовет шэнэ жэлдэ хэдэн һонирхолтой ажал хүдэлмэри харааланхай.

Ф. СЕРЫШЕВА,
Улаан-Үдын Железнодорожно райсоведэй гүйсэдкомой секретарь.

Соёлшод—малшадта

ШЭНЭҺЭТЫН ЗАЛУУШУУЛ

Ээлжээтэ репетициин һүүлээр залуушуул хубсалжа захалба. «Басагадууд, үглөө Наринай хонишодто ошохо графигнай. Ажалаа эртэшэг дүүргээд, гээгдэнгүй ерээрэйгты. Найма багта машина ерэхэ. Валя, Намсалмадаа дуулгахаяа бү мартаарай, зай гү?» гээд клубые даагша бултанда һануулба.

Үнгэрһэн жэлэй һүүлшын һарада уран һайханай коллективүүдэй харалган аймаг бүхэндэ үнгэргэгдөө. Клуб бүхэндэ шэнээр эмхидхэгдэһэн агитбригаданууд тусхай графигаар холын малшадта ошожо, концерт-наада харуулна.

Мухар-Шэбэрэй «Одон» совхозой Шэнэһэтын отделениин залуушуул үдэшэ бүри клубтаа сугларжа, уран һайханай хүдэлмэридэ хабаадалсажа, сүлөөтэй сагаа тон зүбөөр үнгэргэнэ. Клубай дэргэдэ байгуулагдаһан хоорой, драмын, дуунай кружогуудта хорёод хүбүүд, басагад ябалсажа, бэлиг шадабаряа улам нарижуулна. Арбаад эдэбхитэдһээ бүридэһэн агитбригадынхид холын малшадта түрүүшын концертнүүдые харуулжа захалаа. Тэдэнэр үбэлжэлгын эхилһэнһээ хойшо ахалагша хонишод Ц. Д. Доржиевай, Ч. Т. Тогмитовай, М. Г. Гомбожаповай отарануудта, һаалиин фермын малшадта айлшалжа, һонин наада харуулаа. Мүнөө Нарин гэжэ газарта байрланхай ахалагша хонишон Ц. Ж. Жаповай отарада ошохоёо бэлдэнэ. Агитбригадынхид гансал наада табяад ябадаггүй, харин малшадай дунда элдэб асуудалаар хөөрэлдөө үнгэргэдэг,

шэнэ газетэ, журнал, номуудые абаашажа үгэдэг, ханын газетэ, «Сахилгаан хуудаһа» гаргадаг, түл абалгада бэлдэхэ хэрэгтэнь туһалалсадаг гуримтай. Холын малшад, хонишод нютагайнгаа артистнарай хэзээ ерэхые уридшалан мэдэнхэй байдаг.

—Уран һайханай бүлгэмүүдэй аймагай түгэсхэлэй концертдэ манай нэгэшье номер ороогүй һэн. Теэд голхоржо, урма зоригоо хухараагүйбди. Хуушан зандаа малшадта ошожо, наадаяа харуулһаар лэ зандаабди. Энэмнай юунһээшье үнэтэй бшуу. Шэнээр эмхидхэгдэһэн агитбригадаяа тараангүй, номер бүхэнөө мүлижэ, уран хурса удхатай болгохо, тосхонойнгоо ажаһуугшадай, холын малшадай культурна эрилтэ хүсэд хангаха гэһэн зорилго урдаа табинхайбди, — гэжэ клубые даагша Д. Ц. Цыдыпов хэлэнэ.

Тус клубые Дугар Цыдыпович олохон жэлдэ хүтэлбэрилдэг юм. Тэрэ соёл гэгээрэлэй тусхай һургуули дүүргэһэн хүн бэшэ. Гэбэшье дааһан ажалдаа харюусалга ехэтэйгээр, оролдосотойгоор хандадаг. Энэнь тон шухала гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Нютагайнь залуушуул коммунист Дугар Цыдыповичэй үгэ дууладаг, хүндэлдэг. Юуб гэхэдэ, нүхэр Цыдыпов наһаар залуу бэшэ. Урда тээнь Шэнэһэтэдээ бригадираар, парторгоор олон жэлдэ хүдэлһэн. Тиимэһээ ажалай, эмхидхэхы баян дүршэлтэй, хүн бүхэндэ үгэеэ ойлгуулжа шададаг, зоной дунда хүндэтэй. Хүн зоной эрилтэ хангахын тулада соёлой гуламтын урда ямар эрилтын табигдаһые һайн мэдэхэ. Бүхы ажалаа партийна организациин секретарь В. Хабитуевтай ходо зүбшэдэг, тэрээнһээ туһаламжа, заабари абажа байдаг.

Шэнэһэтэдэ залуушуул олон. Тэдэнэр үйлэдбэриин эгээл харюусалгатай участогуудта, соёлой хүдэлмэридэ залуу наһанайнгаа охи гарган хабаададаг. Жэшээнь, КПСС-эй гэшүүндэ кандидат, фермын тоо бүридхэгшэ В. Р. Раднаев, комсомолой организациин секретарь В. Ц. Цыдыпова, һаалишад З. Д. Цылкоева, Д. С. Раднаева, механизатор Ц. А. Абидуев, залуу малай гүүртэдэ хүдэлдэг Н. Б. Бочектуева болон бусадһаа бүридэһэн агитбригадынхид холын малшадта хүндэтэй айлшадынь болонхой. Репертуартань ород, буряад, монгол арадай дуунуудһаа эхилээд, уран гоёор шүлэг уншалга, багахан шог ёгто сценкэнүүд гэхэ мэтэ номернууд ородог. Агитбригадынхидай гүйсэдхэһэн «Адуушанай дуун», «Инагай захяа», «Шамхандаа», «Хорёод онуудай комсомолшууд», «Уулзатараа баяртай» гэһэн дуунуудые альга ташалгаар угтадаг.

Бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, үбэлэй һарануудта мал ажалай продуктнуудые улам ехээр абадаг, бэлэдхэдэг болохын түлөө үсэд шангаар тэмсэжэ байһан хонишод, һаалишад, ухэршэдэй үдэр бүриин культурна эрилтэ хангахын тулада Шэнэһэтын клубай агитбригадынхид яһала оролдоно.

Б. ЖАМБАЛОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: агитбригадынхид (зүүн гарһаа) Д. С. Раднаева, Н. Б. Бочектуева, Д. Г. Гомбоева, З. Д. Цылкоева гэгшэд һү һаалиин фермэ дээрэ концерт харуулжа байна. Баян дээрэ Ц. А. Абидуев наадана.

Авторай фото.

ХЕЛЬСИНКИ

Хельсинкидэ зүблөөн болоһоор

ТАСС

Аюулгүй байдалай ба харилсаа холбооной асуудалнуудаар ниитэевропын зүблөөндэ бэлэдхэл хэхэ олон гүрэнүүдэй түлөөлэгшэдэй хабаадалгатай пленарна заседанинууд эндэ боложо үргэлжэлһөөр. Тус зүблөөнэй зүблэхэ зүйлдэ хабаатай дурадхалнууд тушаа үгэ хэлэхэдээ, январиин 22-ой заседанида хабаадагшадай үзэмжэдэ табигдаһан совет проектые зарим оронуудай түлөөлэгшэд һайшаагаа. Ниитэевропын зүблөөнэй зүблэхэ зүйлдэ оруулагдаһан совет дурадхалнууд энэ асуудалаар үгэеэ ойлголсохо шухала алхам болоно гээд Чехословакиин түлөөлэгшэ тэмдэглэбэ.

Бусад оронуудай түлөөлэгшэдэй оруулһан шухала дурадхалнууд. ажаглалтанууд СССР-эй түлөөлэгшын дурадхаһан проект дотор бүрин хараада абтаа гэжэ ГДР-эй элшэн сайд мэдүүлээ. Совет проект «эгээн лэ таарамжатай, болохотой байна» гэжэ Болгариин элшэн сайд хэлэбэ. СССР-эй дурадхалнууд элдэб гүрэнүүдэй хараа бодолые дүтэлүүлхэ, али алиндань таарамжатай шиидхэбэри олохо эрмэлзэлээр нэбтэрэнхэй гээд Венгриин түлөөлэгшэ тэмдэглэбэ. Совет дурадхалнуудай таарамжатай һайн тухай Италиин ба бусад оронуудай түлөөлэгшэд дурдаһан байна.

ПАРИЖ

ЛЕ ДЫК ТХОГОЙ ПРЕСС-КОНФЕРЕНЦИ

ТАСС

Вьетнамай асуудалаар Париждахи зүблөөндэ хабаадажа байһан ДРВ-гэй делегациин тусхай советник Ле Дык Тхо Клебер авенюдэхи Уласхоорондын конференцинүүдэй байшан соо пресс-конференци үнгэргэбэ.

Вьетнамдахи дай болюулха ба амгалан байдал һэргээхэ тухай хэлсээндэ Вьетнамай асуудалаар Париждахи зүблөөндэ хабаадажа байһан дүрбэн талын түлөөлэгшэд — правительствануудайнгаа зүгһөө гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүд январиин 27-ной үглөөгүүр гараа табиха байна гэжэ Ле Дык Тхо мэдүүлээ.

Энэ хадаа вьетнам арадай ехэ илалта болоно. Тиигэжэ вьетнам арад шэнэ үе шатадаа оробо. Бэрхэшээлтэ, хүндэ хүшэр зорилгонууд тэдэниие хүлеэнэ. Гэбэшье социалис оронуудай ба эб найрамдалда дуратай бүхы арадуудай туһаламжаар ороной хойто, урда талын арад бэрхэшээл түбэгүүдые дабажа, эдэ зорилгонуудые илалта түгэсөөр шиидхэхэ байха гээд тэрэ тэмдэглэбэ.

Журналистнуудай асуудалнуудта харюусахадаа, гурим дүримүүд тухай, нэмэлтэ протоколнууд тухай ДРВ-гэй делегациин тусхай советник Ле Дык Тхо элирхэйлэн хөөрэбэ.

ВАРШАВА

ЭРДЭМТЭДЭЙ СУГЛААН

ТАСС

Поляк, ород хүдэлмэришэдэй, революционно хүдэлөөнэй гурим заншалнууд гэһэн темээр хоёр ороной түүхэшэдэй суглаан Варшавада болоод тараба. КПСС-эй ЦК-гай дэргэдэхи Марксизм-ленинизмын институдай, мүн СССР-эй Наукануудай академиин славян угсаатанай ба Балкандахи оронуудай түүхэ шэнжэлдэг институдай эрдэмтэд энэ суглаанда хабаадаа. Польшын ба ородой революционно хүдэлөөе холбоһон гурим заншалнууд тухай, хоёр ороной арадуудай хоорондохи аха дүүгэй хани барисаае бэхижүүлгэдэ эдэ гурим заншалнуудай үзүүлһэн нүлөөн тухай эдэнэр һонин мэдээсэлнүүдые хээ. Польшын ба ород революционернүүдэй хоорондохи холбоо барисаае бэхижүүлгэдэ В. И. Ленинэй ехэ үүргэ дүүргэһэн тухай олон зохёол суглаан дээрэ шагнагдаа.

ВАШИНГТОН

Роджерс элшэн сайдуудтай уулзаба

ТАСС

Вьетнамдахи дай зогсоохын түлөө хинамжалгада эдэ оронуудай дүүргэжэ шадаха үүргые зүбшэлхын тула США-гай гүрэнэй секретарь У. Роджерс Канадын, Венгриин, Польшын, Индонезиин элшэн сайдуудтай уулзаа гээд, гүрэнэй департаментын түлөөлэгшэ мэдээсэбэ.

ХАНОЙ

ВЬЕТНАМ АРАДАЙ ТҮЙЛАЙ ЕХЭ ИЛАЛТА

ТАСС

«Вьетнамдахи дай болюулха ба амгалан байдал һэргээхэ тухай хэлсээндэ» гар табиха документ ДРВ, США бэлдээ гэжэ Ханойдо хуулитаар соносхогдоо. Тус хэлсээндэ январиин 27-до Парижда гар табигдаха.

Айхабтар хүндэ хүшэр тэмсэл соогуур баатар Вьетнам илажа гараа.

Нягта жагсаалтай, эрэлхэг зоригтой вьетнам арад хэзээшье гансаардажа байгаагүй. Советскэ Союзай ба бусад социалис оронуудай, дэлхэй дээрэ эб найрамдал, үнэн зүб байдал тогтоохые хүсэгшэдэй зүгһөө тэдэ али бүхы туһаламжа, дэмжэлгэ абажа байгаа бшуу.

США-гай ээрхэг түримхэй дайе болюулга, хуби заяагаа өөһэдөө шиидхэхэ эрхэ вьетнам арадта олгохо гэһэн түрүү үзэлтэй бүхы хүн түрэлтэн тус арадай үнэн зүб эрилтэнүүдые али бүхы талаарнь дэмжэһэн байна.

Вьетнамай асуудалые эбэй ёһоор шиидхэхэ арга 1968 ондо, Парижда хөөрэлдөөнүүдэй эхилхэдэ, бии болоо һэн. Хэрбээ түрүүлэн хараалагдаһан болзорто, нёдондо жэлэй октябриин 31-дэ, тус хэлсээндэ гар табигдаа һаань, Вьетнамда амгалан байдал һэргээгдэхэ байгаа. Теэд Ханой, Хайфон хотонуудые, ДРВ-гэй ба Урда Вьетнамай нютагуудые американ авиациин зэрлиг бүдүүлигээр бомбодолгын гэршэнэр болоһон байнабди. Эдэ бомбодолгонуудһаа уламжалан, ехэ һандарал үүдхэгдээ, олон мянгаад амгалан зон алуулаа. Эдэ үдэрнүүдтэшье, американ ээрхэг түримхэй ябуулгануудта эсэргүүсэлтын дайнай үеынхидэл адли, вьетнам арад хододоо һэримжэтэй хёрхо байжа, зоригоо мохонгүй, хуулита эрхэнүүдэйнгээ түлөө эрэлхэг зоригтойгоор тэмсэнэ.

Вьетнамдахи дай болюулха ба амгалан байдал һэргээхэ тухай хэлсээндэ гар табигдахань гэһэн мэдээсэлые вьетнам арад урма баяртайгаар угтаба.

Вьетнам арадтай хамта түрүү үзэлтэй бүхы хүн түрэлтэн урмашан баясажа байна. Тус хэлсээндэ гар табигдажа, Вьетнамда амгалан байдал һэргээгдэн, Индохитадта ба Зүүн-Урда Азида амгалан байдал хэтэдээ тогтоогдохо байха гэжэ этигэн найдажа байһанаа мэдүүлнэд.

ШУХАЛА АЛХАМ

Байгша оной январиин 27-до гар табигдаха, Вьетнамдахи дай болюулха ба амгалан байдал һэргээхэ хэлсээ бэлдэһэн тухай мэдээсэлые дуулахадаа, дэлхэйн олонниитэ, харин гүрэнүүдэй хэблэл сэрэгэй асуудалые эбэй ёһоор шиидхэхэ замда шухала алхам болоно гэжэ сэгнэнэ. Шухала хэлсээнэй баталагдаха болоһые дэлхэйн арадууд урма баяртайгаар угтаа.

ПАРИЖ. Вьетнамдахи дай болюулха ба амгалан байдал һэргээхэ тухай хэлсээндэ гар табилгые бэлдэһэн ушар түйлай ехэ удха шанартай гэжэ Франциин Коммунис парти сэгнэнэ гээд ФКП-гэй мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ. Вьетнам арад ехэ илалта түйлаа гэжэ эндэ хэлэгдэнэ.

Вьетнамдахи дай болюулха ба амгалан байдал һэргээхэ тухай хэлсээн бэеэ дааһан, сүлөөтэ байдалайнгаа түлөө үни удаан саг соо хэһэн тэмсэлдээ вьетнам арадай түйлаһан ехэ илалта, эб найрамдалда дуратай бүхы хүсэнүүдэй ехэ илалта болоно гэжэ Вьетнамай асуудалаар Париждахи зүблөөн дээрэ РЮВ-эй ВРП-гэй делегациие толгойлогшо Нгуен Тхи Бинь мэдүүлбэ.

Франциин гадаадын хэрэгүүдэй министр М. Шумантай январиин 25-да уулзаһанайнгаа һүүлээр тэрэ журналистнуудта иигэжэ мэдүүлһэн байгаа.

БОНН. Вьетнамдахи дай болюулха ба амгалан байдал һэргээхэ тухай хэлсээндэ гар табилга бэлдэһэн ушарые Германиин Коммунис партиин правлениин президиум халуунаар амаршална. Энэ хадаа баатар вьетнам арадай ехэ илалта мүн гэжэ ГКП-гэй президиумэй эндэ тунхаглагдаһан мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ.

НЬЮ-ЙОРК. Хүн зондо түйлай ехэ уйдхар гашуудал, гасалан зоболон асаржа байһан Вьетнамдахи дай болюулха тухай хэлсээнэй баталагдаха болоһондонь, ехээр сэдьхэлээ ханан баярлабаб гэжэ ООН-ой Генеральна секретарь К. Вальдхайм мэдүүлбэ.

Болгариин «Работническо дело», Польшын «Трибуна люду», Венгриин «Непсабадшаг» гэһэн газетэнүүд оронуудайнгаа ниитэ улад зоной үмэнэһөө энэ түүхэтэ хэрэгые халуунаар амаршалан бэшэнэ.

Вьетнамай Ажалшадай партиин ЦК-гай түбэй орган — «Нян зан» газетэ «Париждахи түүхэтэ хэрэг» гэһэн ехэ гаршаг доро Вьетнамдахи дай болюулха ба амгалан байдал һэргээхэ тухай хэлсээндэ гар табилгын бэлэдхэгдэһэн тухай бэшэнэ.

(ТАСС).

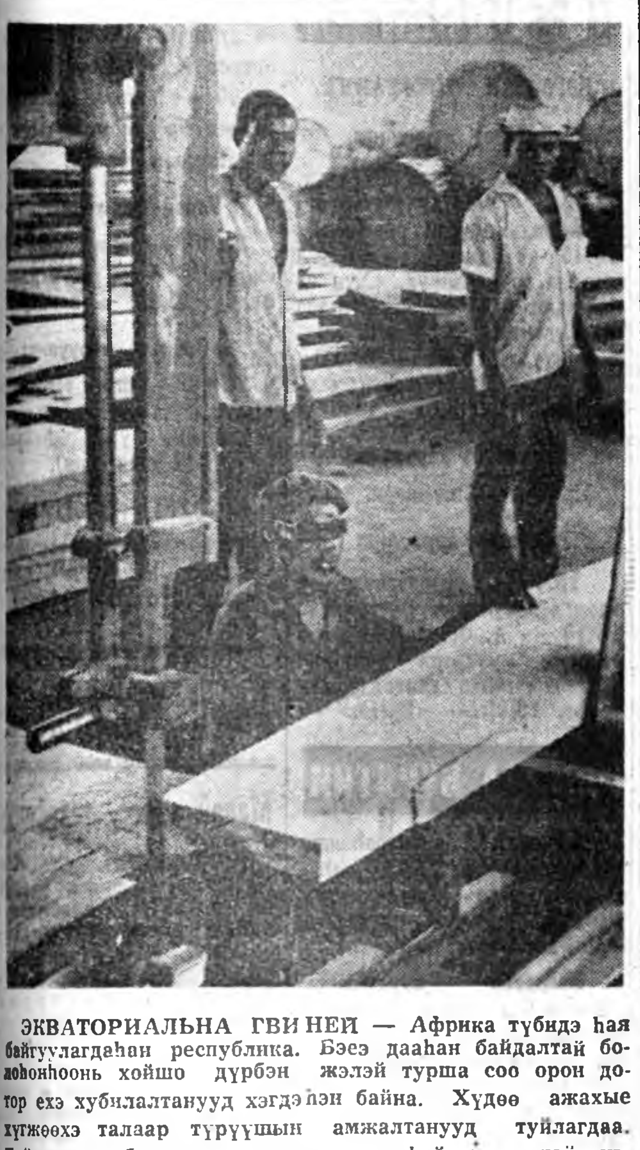

ЭКВАТОРИАЛЬНА ГВИНЕЙ — Африка түбидэ һая байгуулагдаһан республика. Бэеэ дааһан байдалтай болоһонһоонь хойшо дүрбэн жэлэй турша соо орон дотор ехэ хубилалтанууд хэгдэһэн байна. Хүдөө ажахые хүгжөөхэ талаар түрүүшын амжалтанууд түйлагдаа. Байгаалиин баялигууд ашаглагдана, һайн шанартай үнэтэ модо болбосоруулга эхилээ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Рио-Муни провинциин түб—Бата хотодохи модо хюрөөдэлгын комбинадта.

ТАСС-ай фотохронико.

ПАРИЖ

ФКП-гэй ЦК-гай ПЛЕНУМ

ТАСС

Франциин Коммунис партиин Центральна Комитедэй пленум Париж шадарай Сен-Дени гэжэ багахан хотодо хүдэлмэреэ эхилбэ. Һунгалтын урда тээхи ябуулгые хүгжөөхэ гэһэн асуудал пленум дээрэ зүбшэлэгдэхэ. ФКП-гэй Политбюрогой гэшүүн Р. Пике энэ асуудалаар элидхэл хэбэ.

САНТЬЯГО

ПРЕЗИДЕНТЫН ҮГЭ

ТАСС

Чилиин Республикын президент Сальвадор Альенде Вальпараисо провинциин түб хотодо хоёр үдэрэй турша соо аяншалха үедөө эндэ болоһон ажалшадай ехэ митинг дээрэ үгэ хэлэбэ.

Сальвадор Альенде митинг дээрэ үгэ хэлэхэдээ, ороной дотоодын гол шухала асуудалнуудта дэлгэрэнгыгээр тогтоһон байгаа. Мартда болохо парламентын һунгалтые правительство һайнаар үнгэргэхые түйлаха байха гэжэ тэрэ тэмдэглээ. Хэрбээ хархис хүсэнүүдэй правительство унагааха һэдэлгэ хээ һаань, арад зон тэдээндэ эрид шанга харюу сохилто хэхэ гээд Сальвадор Альенде хэлэбэ. Бэрхэшээл түбэгүүдэй тохёолдоошье һаань, арадай нэгэдэлэй правительство хараалһан программаяа бүрин дүүргэхые оролдохо гээд тэрэ тэмдэглээ.

хилын саанаһаа

телефон·телеграф·радио

ВАШИНГТОН

Г. КИССИНДЖЕРЭЙ ПРЕСС-КОНФЕРЕНЦИ

ТАСС

Национальна аюулгүйе сахиха талаар США-гай президентын туһалагша Г. Киссинджер январиин 24-дэ пресс-конференци үнгэргэжэ, Вьетнамдахи дай болюулха ба амгалан байдал һэргээхэ тухай хэлсээнэй гол гурим дүримүүдые элирхэйлһэн байна. США-гай ба ДРВ-гэй хоорондын харилсаан тухай хэлэхэдээ, Холбоото Штадууд харилсаагаа һайжаруулхые оролдохо юм гээд Г. Киссинджер мэдүүлээ.

ПРАГА

ВФП-гэй секретариадай мэдүүлгэ

ТАСС

Грецидэхи сэрэгэй диктатурада эсэргүү тэмсэл хэдэг эдэбхитэй хүдэлмэришэдые, демократуудые хашаха, хардалха ябадалые Профсоюзуудай бүхэдэлхэйн федерациин секретариат эрид буруушаана гээд ВФП-гэй секретариат мэдүүлнэ.

Грециин патриот-демократуудые дэмжэхэ талаар һаналаа нэгэдэлгын хүдэлөө дэлгэрүүлхыень ВФП-гэй секретариат бүхы дэлхэйн ажалшадые, профсоюзуудые уряалба.

ХАНОЙ

РЮВ-эй МИД-эй мэдүүлгэ

ТАСС

Сүлөөлэлгэ гэдэг хэблэлэй агентствын мэдээсэлэнэй ёһоор, РЮВ-эй ВРП-гэй зүбшөөлтэйгөөр январиин 23-да ДРВ-гэй, США-гай түлөөлэгшэдэй гар табилгада бэлдэһэн, Вьетнамдахи дай болюулха ба амгалан байдал һэргээхэ тухай хэлсээе Урда Вьетнамай Республикын Революционно саг зуурын правительство наринаар дүүргэхэ юм гээд, Урда Вьетнамай Республикын Гадаадын хэрэгүүдэй министерство мэдүүлээ. Вьетнамда бата бэхи эб найрамдал хангажа, Индохитадта ба Зүүн-Урда Азида амгалан байдал һэргээлгэдэ нүлөөлхын тула бүхы талануудтус хэлсээе наринаар дүүргэхэ байха гэжэ найдагдана.

ЛОНДОН

Зэбсэгүүд дээр хангагдана

ТАСС

Граждан эрхэнүүдэйнгээ түлөө тэмсэлшэдэй буһалгаае дарахын тула Англиин Ольстертохи арми шэнэ зэбсэгүүдээр хангагдана. Нюдэ хордохоодог «Си-эс» гэжэ газтай гранатануудаар буудаха автоматическа пушканууд эндэ хэрэглэгдэнэ.

ОСЛО

КПН-эй Түбэй правлениин пленум

ТАСС

Норвегиин Коммунис партиин Түбэй правлениин пленум эндэ болобо. Энэ жэлэй намар үнгэргэгдэхэ парламентын һунгалтын үедэ зүүнэй үзэлтэй хүсэнүүдэй фронт байгуулха ба ажал ябуулгаяа нэгэдүүлхэ асуудалнуудые пленум зүбшөө. Орон дотор юумэнэй сэнгэй хүндэржэ, налог татабариин ехэ боложо байһантай дашарамдуулан, Норвегиин ажалшадай байдал һайжаруулха асуудалнуудта пленум анхаралаа хандуулба.

ДАМАСК

Зэрхэг түримхэй ябуулгыень буруушаана

ТАСС

Сириин Араб Республикын премьер-министр Махмуд Аль-Айюби губернаторнуудай эндэ болоһон зүблөөн дээрэ үгэ хэлэбэ.

Сириин армиин эрэлхэг зоригые мохоожо ядахадаа, Израиль шэнэ гэмтэ ябуулга хэжэ эхилбэ гээд премьер-министр тэмдэглээ. Хото городуудые, һуурин тосхонуудые, ажахын барилгануудые буудажа, бомбодожо, Сириин арадые һүрдүүлхээр оролдоно.

КОНАКРИ

Мүрдэлгын комиссиин мэдээсэл

ТАСС

ПАИГК-гай генеральна секретарь Амилкар Кабралые алаһан тухай хэрэгые мүрдэхэ комисси энэ харата муухай ябуулга үйлэдэһэн хүнүүдые элирүүлбэ. Эдэнэр Гвинейдэхи (Бисау) сүлөөрэлгын хүдэлөөе хүтэлбэрилэгшэгүй болгохо гэһэн зорилготой байгаа.

Гвинейн радиогой мэдээсэлэнэй ёһоор, А. Кабралые алаһан хүн — И. Камил гэгшэ ПАИГК-дахи далайн-сэрэгэй албанда хүдэлжэ байгаа. Сүлөөрэлгын хүдэлөөнэй хүтэлбэрилхы бүлэг ажал ябуулагшадые, тэдэнэй дундаһаа ПАИГК-гай генеральна секретариин орлогшо А. Перейрые Конакриһаа Бисау абаашаха гэһэн һүйдхэлтэ хэрэгые тэрэ хүтэлбэрилһэн байха юм.

Үгэсөөндэ хабаадалсаһан хүнүүд урда тээнь Португалиин нюуса албантай холбоо байгуулжа, колонизаторнуудай агентнүүдтэй хэлсээ хээд, Португалиин армиһаа зугадан тэрьедээбди гэжэ шалтаг барин, ПАИГК-да шурган ороһон зон байгаа гээд мүрдэлгын комисси элирхэйлбэ.

ТӨЛИ

Ц. ДОНДОГОЙ

ШҮЛЭГЭЙ ШЭНЭ НОМҺОО

АЙРАГ ТУХАЙ ҮГЭ

Алеэ наашань, матаар аягаа үгэгты:
Аягалһуу—шэнээр халааһан айраг.
Хөөһэтэнги гашуун айраг. үхибүүд, шэмэгты...
Хөөрхынүүд—сагаан эдеэнһээ айран.
Сагаан эдеэнэй зүйлдэ тон обор аад,
Саахарта шүлһөө залгин шармайдаг...
Дунгяарма халуунда гараар үбһэ тармаад,
Домботой айраг гудамхиһайб, шамай даа!
Гансата нюдэншни гэрэл орожо сэлмэхэ,
Газар дэлхэйшье уужамдал болошохо.
Халуун наран ханиш мэтээр эмнилзэхэ,
Халуудаһанааш мартаад, бухалаа обоолхош...
Алеэ наашань, матаар аягаа һарбайгты:
Аягалһуу—таһа бүлэһэн айраг.
Хөөһэтэй айраг, хүбүүд, ужа бү ирбайгты...
Хөөрхынүүд—сагаан эдеэнһээ айран.
Эһэнги айрагһаа бушхаһан мэтэ һанагдаа
Эртын ногооной аятайхан хангал.
Халима дүүрэн аягаа хүргөөд амандаа,
Хамараашье уршылгантүй үбгэд гудамхихал.
— Хатуухан даа! Хатуухан айрагтайлши, бэри! —
Хажууһааш һэмээхэн шэртэн хэлэхэл.
Айрагай архи аягалаа һаашни, бүри
Аймшагтайгаар магтан малгайгаа һэхэхэл....
«Алеэ наашань» гээд нээрээ айраг аягалһайб.
Анхилха һэн гү халааһан айранги?
Айрагай дуу таанартаа барин аяглаһайб.
Айрагта дуратайшуул суглархал һэн ойромни.
Эжынгээ халааһан шэнэхэн айраг аягалан
(Эһэжэ үрдинхэй бол, бүришье һайн),
Уужал, аалихан һорожол һуухада гоёл һэн.
Ужа ханалгүйхэн байдаг һэмнай!..
Хүхын дуунаар хүдөөдөө харижа, таладаа
Хөөһэтэй айраг халаагуужаб, нүхэдни.
Айраг аягалхын орондо мүнөө таанадаа
Айраг тухай шүлэгхэнөөр хүндэлхэмни.

А А Д А Р

Аадар адхаржа, намай шобто сохёо,
Аршаанаар угаалгаһан шэнгиб орой.
Аадарай һүүлээр наранай гарахалаар,
Арюуханаар харагдаа дэлхэйн шарай.
Ангама халуунаар шараад, аадарлахадань,
Амисхал хүнгэн болодог—жэгтэй.
Ажабайдалай тооһо гүбиһэн аадар —
Арюухан аадар ходол хэрэгтэй!

* * *

Хүгшэрхэ наһандаа нюрг аншйи сэхэл һаа,
Хүнгөөр ябаһанай тэмдэг гэлсэдэг даа.
Хэмжэхэ аалши теэд хүнэй ябадалые,
Хэды шэнээн жаргаһые, зобоһые?
Оршолон юртэмсын хамаг зоболон
Оёортонь хүрэтэр амсааш болобол,
Хүндэхэн ашаандань дарагдангүй зааш,
Хүгшэн эжымни мордоол һэн даа!
Үтэлэлгэ хүндэ элдэбээр ерэхэ,
Үлэнхэ, өөнтэгшэ болгон эрьехэ.
Һайхан аад, шанга сэдьхэлтэйл һаа,
Һайнаар үтэлдэг юм гэгшэл даа!

***

Юу бүтээхэ аад, юу хэхэ аад,
Юундэ нитэрээ яаранабиб?
Минии хосорһон минутаа харамнаад,
Мэнэл юундэ гажарнабиб?

Набшаһа шарлуулан, һэрюу дахаад,
Намарни хүрэжэ ерэбэ гү?
Нарата дэлхэй дээрээ амидархаар
Наһамни ээлтэй үлэбэ гү?

Хэды жэлдэ амиды ябахаяа
Хэмжэжэ мэдэхын аргагүй.
Хүдэлэ, яара—үрдижэ абахаяа:
Хэхэ юумэншни захагүй!

Ж. ЗИМИН

К А Р А Н Д А Ш

Олон дабхар
Гэрнүүдые
Урдашни энэ
Гоёобоб.
Хүнгэн шэнэ
Машина
Хэжэ үгэбэб
Хэлэхэдэш.
Замбуулинда
Залабаб даа
Хэмэл
Хүлэг-онгосо.
Тэндэнь
Шамайе һуулгабаб,
Тэргэд
Һарада буулгабаб.
Ульгам хурдан
Морнйе
Урилдахыеш
Унуулааб.
Эсэнэб ехээр,
Элэнэб даа,
Эритэ хутагаар
Мүлинэш даа,
Богони намай
Болгонош.
«Болоо» — гэхэдэм
Болиногүйш.
Орондомни ши
Өөрөө зураа һаа,
«Гамныш рааха»
Гэхэл һэнш.

Сергей МИХАЛКОВ

Яангар-Доондор

Басни

Амаралтын зоной сэнгэдэг, хүхидэг,
Архи залгидаг, мяха эдидэг
«Үндэрэй орой» гэдэг ресторанда
Үрээгэр үһэтэй номгон Нохой
Үглөөнһөө үдэшэ болотор эрьелдэн,
Үдэр хоногоо эльгээдэг болонхой.
Эндэ орожо ерэгшэдтэ бултандань —
Элүүрш, һогтууш гэжэ илгангүй
Эрхэлжэ, һүүлээ Нохой шарбана,
Энхэргэн урин нюдөөр харана.
Хүн юун гээд Нохойе ооглоноб —
Хүрэһөөр тэрэ намайе гээд ойлгоно.
«Яангар!»—гээд, нэгэнэй дуудаа һаань,
Яаран хажуудань гүйжэ ошоно.
«Наашаа, Доондор!»—гээ һаань, хажуудань
Нялалдаад, һөөл һуби болоно.
Үгышье һаа: «Баарда!»—гэнэ гү,
Үнөөхил Нохой тэбдэн гүйнэ лэ.
Энээнэйнгээ ашаар аргата Нохой
Эдеэ хоол элбэгээр олонхой.
Шараһан мяханай хэршэмэг гү,
Шарбингай үмхэ үлэгдэл гү,
Химэтэй яһа, шубуунай дали гү —
Хэн нэгэнэй гараар залагдана лэ...
Хилээмэ бэдэрээгүйл курортын Нохой —
Хилээмэн тэрээндэ хашартай болонхой...
Бусад нэгэл түрэлэй нохойнууд
Бууса гэрэй харуул харана,
Аюулта дайсанай мүр мүшхэнэ,
Албан хэрэгээ омогоор хэнэ.
Энээндэ харин һүүлээ шарбан,
Эдеэ, байра олодогынь жаргал...

* * *

Һэнгэргүй аашатан,
Һээхэлзүүр ябадалтан,
Архнда дурлаашад,
Ажалһаа хулжаашад!
Хадхажа таанадые
Харуулбаб баснидаа!

Г. ЧИМИТОВ буряадшалба.

Алташа, мүнгэшэ дархан,
Алдартайхан хүгшэн аба
Гааһаяа һорон удаахан,
Галаа удхалан һууба.

Буряад уран угалзанууд,
Бугын түргэн гүйдэлнүүд,
Могойн уян хатарнууд,
Монгол нарин зүйдэлнүүд

Үбгэнэй һанаа
амаруулнагүй,
Үргэлжэ сэдьхэл соонь.
Гарнуудайнгаа эрдэмые
Гаргахал сагынь туланхай.

Мүнгэн хутагын эшэдэ
Мүшэтэй ямаршьеб
угалза,
Басагадай зүүдхэл дээрэ
Бадма линхобо сэсэг

Һиилэн, урлан гаргахала
Һэмээхэн зособгоо
сэдьхэжэ,
Дархан таабай һууна,
Дахяад сайгаа ууна.

Хун сагаан бугаагта
Хүрин шүрэ һуулгахань.
Сэбэр алтан татуургада
Шэнэ сахариг урлахань.

Богони рассказ

НОЙРТОЙ ПИЛПА

Наран дээрэ гарашанхай... Уданшьегүй шүүдэр хатажа, бухалшад моридоо хүллэжэ, бухалаа шэрэхэеэ шаг шуяа табилдан гарабад. Харин хашаа соо ганса хула морин үлэшоод, ээеэ дуудаһандал инсагаална. Теэд хэншье барихала ерэнэгүй.

Бухалшад хүхюутэйгөөр дуулалдан гүйлгэлдэжэ, бухал бухалаа тойроноd. Гарма мориёо холуур тойруулан, Дари хүгшэнэй байһан бухалда залана. Дари хүгшөө «бухалаа бү дайруула!» — гээд, аргамжыень хойноһоонь заһана, бухалаа оруулха гэхэдэнь, тэндэһээнь муухайгаар хашхарха абяан дуулдаба.

Тэндэһээ Пилпа хүбүүн һуга харайжа гарашаба. Дари хүгшөө үхэдхэжэ унашан алдаад, хойноһоонь «үхэһэн золиг» гэжэ хараагаад гээгдэбэ. Пилпа юунэй боложо байһание һайнаар мэдэнгүй, нойрмог зандаа холохон ошоод, нюдэеэ аршан аршан байна.

«Бухал соо унтажа, эшээндээ ороһон баабгай болоо гүш? Морин дээрээ арайл гэжэ тогтобоб. Харыт, үхибүүд, зүрхэгүй Пилпамнай үшөө баймга унтажа байнал» — гэжэ Гарма тэндэһээ хашхарна.

Пилпа урагшаа даб гээд, «худалаар бү хэлэ, намда зүрхэн бии, тээмэндэ рентгендэ харуулһамни, зүрхэншни һайн гэжэ хэлээ һэн. Юумэ мэдэхэгүй аад лэ, бү хооһоор хашхара, ойлгоо гүш!», — гэбэ.

Тэрэ доро бухалша үхибүүд эльгэ хаталдажа, «зүрхэтэйл һэн хойноо юундэ бухал соо унтажа хэбтээ хүмши?» — гэлдэн, наада барижа оробод.

Пилма наада харуулһандаа улайжа, толгойгоо гунхылган, мориёо хүллэхэеэ ошоо һэн.

Э. МАНЗАРОВ.

ТЕАТР

«ГАЗАРАЙ ХҮБҮҮН»

Театрай шэнэ зүжэг хадаа хүгжэм нааданда дуратайшуулай һайндэрынь болодог. Илангаяа манай республикада үндэһэн шэнэ оперо болон баледүүд табигдахадаа, олонинтын анхарал ехээр татадаг гээшэ. Шэнэ зүжэгэй соносхолдо мэдээжэ нэрэнүүд аржыса бэшэгдэһэн байхадаа бүришье һонирхолтой байдаг юм.

Тиимэһээ «Газарай хүбүүн» гэжэ үндэһэн шэнэ баледэй табигдаха үдэр хамаг билеэдэй худалдадагшаһан байһаниинь гайхалтай бэшэ. Хүгжэмэйнь автор — РСФСР-эй, Буряадай, Яхадай, Хальмагай АССР-нүүдэй искусствын габьяата ажал ябуулагша Ж. Батуев. Мэдээжэ драматург Н. Балдано либреттыень бэшээ. Буряадай АССР-эй искусствын ажал ябуулагша, үндэһэн хореографиие эмнай нилээн хүгжөөлсэһэн М. Заславский баледые найруулжа табяа. РСФСР-эй арадай уран зурааша А. Тимин тэрэ зүжэгые шэмэглэн гоёобо. Буряадай АССР-эй искусствын габьяата ажал ябуулагша М. Балдаев хүгжэмыень хүтэлбэрилөө. Гол рольнуудта СССР-эй арадай артист Л. Сахьянова РСФСР-эй арадай артист П. Абашеев хоёр наадаба. Эндэ дурсагдаһан нүхэдэй дүрбэниинь РСФСР-эй Гүрэнэй шангай лауреат гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ һаяхан хүртэбэ.

Буряадай оперо болон баледэй театрта табигдаһан шэнэ зүжэг тэрэнние хүлеэгшэдэй урманда яһала хүрөө гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Нэрлэгдэһэн зүжэг мэргэжэлэй талаар үндэр дээдэ хэмжээндэ табигдаһан, һонин юумэн болоо.

Шэнэ зүжэг буряад арадай «Гэсэр» гэжэ суута үльгэрэй удхаар бэшэгдэһэн гэжэ мэдэнэбди. Арадай ехэ үльгэр авторнуудай анхаралые юугээрээ татаа гээшэб? Гүн далай шэнги гүнзэгы удхаараа, онсо һонин, баян дүрэ зурагуудаараа анхаралыень татаа хаш гэжэ һанахаар. Үльгэрэй удха хэдэн зуугаад жэлдэ үеһөө үедэ дамжуулагдан, арадай һонор сээжэ соо улам бүри баяжан, манда хүрэжэ ерэһэн түүхэтэй бшуу. Үльгэрэй бүхы удхые баледэй либреттэ соо багтаахань бэрхэтэй юм ааб даа. Тиимэһээ Н. Балдано «Гэсэрэй» баян удхын нэгэл һалаа дээрэ тогтожо, суута баатарай арад зонтоёо нягта холбоотой байһан ушарые хурсадхаһан байха юм. Тиимэһээ «арад зон Гэсэртэ һэлмэ дархална» гэһэн сценэ зүжэг соо бии. Иимэ удха үльгэр соо үгы бшуу. Гэбэшье имагтал нэрлэгдэһэн сценэ баатарай барагдашагүй хүсые харуулжа шадаһан байна. «Гэсэрэй хүсэн — арадай хүсэнэй һүлдэ» гэһэн гол удхаһаа зүжэг «Газарай хүбүүн» гэжэ нэрлэгдээ.

Республикын хэблэлдэ, зүжэгэй соносхолдо «Газарай хүбүүн» хадаа «Гэсэр» гэжэ баледэй хоёрдохи, заһабарилагдаһан редакци мүн гэһэн һанамжа дэлгэрээ һэн. Тэрэ тон буруу гэжэ һануулха байнабди. Юуб гэхэдэ, 1967 ондо табигдаһан «Гэсэр» гэжэ балет мүнөө табигдаһан зүжэгтэ адли бэшэ юм. Адли юумэниинь юуб гэхэдэ, хоюулан «Гэсэр» гэжэ үльгэрэй удхаар бэшэгдэһэн юм бэзэ. Харин либреттэнь тон шэнээр бэшэгдээ. Тиимэһээ хүгжэмынь шье үндэһөөрөө хубилгагдаа. Хуушан хүгжэмһөөнь табанай нэгэ хуби үлэһэн байха. Имагтал энээн дээрэһээ «Газарай хүбүүн» театрта табигдаһан шэнэ зүжэг гээшэ гэжэ хэлэхээр. Тиихэдэ Ж. Батуев наймадахи баледээ бэшэбэ гээшэ ааб даа.

Ж. Батуевай шэнэ баледэй хүгжэм урдынхи мэтэ һайхан, сохидолойнгоо талаар элдэб янзын аад, үндэһэн буряад маягтай. Композитор шэнэ балет найруулжа байхадаа, тон һонин, хурса аялгануудые олоһон байна. Жэшээнь, Гэсэрэй баатарлиг темые зураглахадаа гү, али арадай ядаралай һүлдэ болоһон Алма-Мэргэнэй аалихан урдаһан уянгата темые һонёор хабсаргаа. Хатарнуудынь аадар шэнги абьяастай. Жэшээнь, харуулшадай дүлэн шэнги хатарые һанаандаа оруулая. Иимэ үедэ композитор түрэл буряад дуунай аялгатай дүтэ байһанаа үшөө дахин гэршэлээ бшуу.

...Оркестрэй оролтын хүгжэм зэдэлээд, хүшэгэ нээгдэбэ. Дотор хүшэгэ дээрэнь саһан оройнуудаа ялалзуулһан хаданууддай. мүн нюдэ алдама талын зураг харагдана. Тиихэдэ баатарай шулуун дүрсэ зураатай. Арадай домогой ёһоор, Гэсэр шулуун хабсагай боложо мүнхэрһэн гэлсэдэг шуу. Оролто хүгжэмыень шагнахада, аалихан урдаһан хүгжэм дүлэн шэнги хатарай аялгатай зүришэлдэнэ.

Зүжэгыень найруулан табигша М. Заславский буряад хореографиин түүхые һайн мэдэхэ болоһон хүн. «Газарай хүбүүн» гэһэн балет Буряадай театрай сценэ дээрэ табиһан табадахи зүжэгынь мүн. Юрэдөө, найруулан табигша классическа танцые үндэһэн буряад хатартай холбон үгэсүүлжэ шадаа гэжэ тэмдэглэмээр. Зүжэгые хараһан хүн бүхэн баатарнуудай болон мэргэнүүдэй хатарнуудые һайн хадууһан байха. Буряад хатарай маягтай танилсахын тула М. Заславский республика доторoo аяншалжа, үндэһэн буряад фольклор, литература, скульптура болон хатарые һайса шэнжэлһэн байха юм. Тиимэһээ нэрлэгдэһэн баледые найруулхадаа, геройнууд хүлөө ямараар татахаб, һольбуулхаб, гараа хайшан гэжэ барихаб гэхэ мэтын зүйлнүүдые ехэ һайнаар мэдэхэ болоһон байгаа.

Гэхэтэй хамта М. Заславский мүнөө үеын баледэй туйлалтануудые шадамараар хэрэглэһэн байха юм. «Газарай хүбүүн» гэжэ зүжэгэй бүхы үйлыень найруулхадаа, Гэсэрэй арад зонтоёо холбоотой байһые эли тодо болгохоёо оролдоһон байха юм. М. Заславский артистын арга боломжые угаа бэрхээр хэрэглэжэ шадана. Жэшээнь, Гал-Нурманай ролиие гүйсэдхэһэн Ю. Муруевай шадамар бэрхээр гүйсэдхэһые һанаяа. Бидэнэй нюдэндэ гам хайрагүй булимтарагшын, хара һанаата хүнэй муухай дүрсэ харагдана.

Л. Сахьянова П. Абашеев хоёрой бэлиг шадабари урмашамаар байна гэжэ бидэ үшөө дахин этигэбэбди. Тэдэнэй хатарта нэгэшье үлүү хүдэлсэ үгы, мимикэ бүхэниинь харагшадта ойлгосотой. Тэдэ хоёрой образ яһалашье хүшэр даа. Нилээхэ ехэ бэлэдхэлэй хүдэлмэри хэгдэһэн байха гэжэ тухай... маар. Алма-Мэргэнние гүйсэдхэһэн Л. Сахьянова энэр... хы сэдьхэлтэй, зоригто... эхэнэр боложо харагдана.

Гэсэрэй ролиие гүйсэдхэһэн П. Абашеев гэнэн хо... горшье һаа, угаа зоригто... баатар дорюун сэдьхэлт... хүн гэжэ абаһаар этигэмээр... Үльгэрэй дорюун баатарш... һаа, арадай хүсэнэй һүл... болоһон Гэсэр амиды хүн... амисхалтай. Жэшээнь П. Абашеев «Гэсэр ара... зондо ерэбэ», «Гэсэр арад... зоригжуулна» гэһэн сцен... нүүдтэ баатарай сэдьхэл... байдал тоб байса зурагла... Баатарнуудай хүсэеэ үзэлс... жэ байһан сценэдэ Гэсэр т... ниглэн сэдьхэлтэй байһа... аад, Гал-Нурман хаантай т... лалдахадаа, эрид ондоо б... лоод, сухаришагүй зоригто... байһанаа дахин дахин ха... руулна. Хара-Зутанай рол... гүйсэдхэһэн Буряадай АССР-... эй габьяата артист Б. Ва... сильев яһала бэрхээр хатар... жа, харагшадые баярлуула...

А. Тиминэй уран шэмэг... лэл харагшадай сэдьхэл... бүхөөр хадуугдаа. Хара с... гаан хоёрой тэмсэлые ура... зураашын ямар бэрхээр зу... раглаһые нюдөөрөө харах... хэрэгтэй.

Нэгэ үгөөр хэлэхэдэ, ш... нэ зүжэг СССР-эй 50 жэ... лэй, мүн Буряадай АССР-эй 50 жэлэй һайндэрнүүдтэ зо... рюулһан ёһотой һайн бэлэ... болоо гэжэ тэмдэглэхэ ду... ран хүрэнэ.

О. КУНИЦЫН.

Ж. Батуевай «Газарай хүбүүн» гэжэ баледһээ.

Ж. Батуевай «Газарай хүбүүн» гэжэ баледһээ.

УРДАНАЙ ТААБАРИНУУД

Тэнгэрнһээ тэбэнэ һанжаа.
(Тэмээнэй һүүл).
Дэрэ доро дэмы бэшэг,
Унтари доро уймар бэшэг.
(Зүүдэн).
Ойдо түрэһэн аад,
Уһанда байрладаг.
(Онгосо).
Гургалдай гулд гээ,
Гурбан хирээ даб гээ.
(Һэрээгээр загаһа хадхаха).
Эрхын шэнээн бэетэй,
Эрэ хонгор дуутай.
(Зүгы).
Амин дээрэнь эритэ
бариба,
Аали дээрэнь гал түлибэ.
(Хүйһэ хүндэхэ).
Нугэл хээд нүхэндэ оробо,
Гэм хээд гэртэ оробо.
(Хуйтай хутага).
Мяла мянган нюдэтэй.
(Губшуур).
Борсогорхон хүбүүн
Боожо үхэбэ.
(Дэгэлэй тобшо).
Монсогорхон хүбүүн
Моринһоо хурдан.
(Буугай һомон).
Ехэ сагаан морин
Ерэн дабхар тохомтой.
(Хуһа модон).
Хээр морин хэжэмтэй,
Хэжэм бүридөө сасагтай,
Сасаг бүридөө монсогтой,
Монсог бүридөө эдеэтэй.
(Хуша модон).
Түхэреэхэн нуур соо
Түмэн жараахай исалба.
(Ороохо бусалгаха).
Айл бүри тэбхэ сай,
Амталһан хүниинь пэтэн
хара.
(Тогооной барюул).
Үбгэн һамган хоёр
Үглөө бүри наншалдадаг.
(Уур мунса).
Ши бодо, би һуухам.
(Малай хүл).
Шудхэрые шүрбэһөөр
хабидаба.
(Һаднаг үртэһэдэхэ).
Одхон хүбүүн улаа
нэхэжэ ошоһоор
бусабагүй.
(Галай ошон).
Түмэниинь ошобо,
Түүдэгэрынь гээгдэбэ.
(Набшаһаяа гүбиһэн
модон).

Б.-М. ДЫШИНОВ
бэшэжэ абаба.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита» харуулна:

13.05 — һүүлэй һонинууд. 13.15 — Үнгэтэ телевидени. Мультфильмнүүдэй программа. 13.45 — Эрдэм, соёлой гол шухала асуудалнууд. «Хүн ба байгаали». 14.15 — Үнгэтэ телевидени». «Хүгжэмтэ уулзалганууд». 15.00 — «Зохёон байгуулхы ажал» гэһэн дамжуулга.

Улаан-Үдэ харуулна:

15.30 — Киноочерк.

«Орбита» харуулна:

15.40 — «Здоровье» — научно-популярна программа. 16.10 — А. Островский. «На всякого мудреца довольно простоты»гэһэн телевизионно зүжэг. 19.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа. 19... — Үнгэтэ телевидени. «Д... ба дуушан». РСФСР-эй арад... артист Е. Кибкало дуул... 20.00 — Үнгэтэ телевиди... «Совет Узбекистан» гэһэн д... кументальна фильм.

Улаан-Үдэ харуулна:

21.00 — «Страницы б... смертия» — документал... фильм. 22.05 — Концерт.

«Орбита» харуулна:

22.30 —Үнгэтэ телевиди... «Идущие за горизонт» — т... левизионно уран һайха... фильм. (1-дэхи сери).

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

16.10 — «На диком бре... — уран һайханай филь... (1-дэхи сери). 17.25 — Концерт.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда: «Шиидхэхы гурбадахи» гэһэн гаршаг доро материалнууд. Рейдовэ бригадын шалгалта. ТАСС-ай мэдээсэлнүүд.

Хоёрдохи хуудаһанда: «Улаан-Үдэ хотын арадай ажахын хүгжэлтэ» гэһэн гаршаг доро Улаан-Үдын ажалшадай депутадуудай городской Соведэй сессиин материалнууд. АПН-эй һонин.

Гурбадахи хуудаһанда: М. Марковагай статья. Хилын саанаһаа абтаһан мэдээсэлнүүд.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: «Субботний огонек».

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Манай адрес, телефону...

г. Улан-Удэ, ул. Ле... на 35. Телефоны: редак... ра — 54-54, приёмная — 54-93, зам. редактора — 68-08, зам. редактора — 62-62, отв. секретаря — 5 0-5 2, секретари... — 66-76, отделы: па... тийной жизни — 60-9..., сельского хозяйства—64-3..., 63-86, пропаганды в аги... цин — 56-23, промышлен... сти и строительства—61-3..., советского строительства и быта — 69-58, культуры и школ — 60-21, писем в ра... селькоров — 67-81, инфор... мации — 34-05, обществе... ная приёмная — 56-62, м... шинное бюро — 57-63, ф... толаборатория — 33-61.

МУШЫ БААТАР

(Онтохон)

Ерэ гаран жэлэй саана Зэдын голдо Мушы баатар гэжэ алдартай, хүн зондоо хүндэтэй, хүсэ шадал ехэтэй нэгэ хүн ажаһууһан гэхэ.

Мушы баатар задарюун томо бэетэй, һаншагһаа бууралтажа ябаһан толгойтой, хүдэр улаан хүн бэлэй. Эхэнэрынь арюухан Янжама гэжэ нютагтаа алдаршаһан, урин аашатай, сэбэр сагаахан абгай бэлэй.

Холын холо нэгэ нютагта алдар солотой Мондогой баатар гэжэ нилээд үбгэржэ ябаһан бүхэ бии һэн. Тэрэ баатар хэзээдэ нэгэтэ Мушы баатартай ушаржа, хүсөө үзэлсэхэ гэжэ бодомжолдог, харалсаха гэжэ һанадаг тула, зорюута бэдэржэ золгохоёо ерэбэ ха.

Мондогой баатар сэргэдэнь буужа, мориёо уяжа, яаралгүйхэн хараашалһаар, удаахан алхалһаар хорёодонь оробо ха. Тэрэнние хэншье угтабагүй. Түлеэгээ жэжэхэн зартагай болгожо байһан арюухан Янжамын хажууда ерээд, мэндые хүргэжэ хандаба ха:

— Мушы баатартай золгохо гэжэ зорюута ерээ хүм. Уулзажа болохо гү?

— Ехэ хэрэгтэй гүт? — гэжэ арюухан Янжама энеэбхилэн, аалиханаар асууба.

— Үг гарбалаа мэдэлсэжэ, ушараа хэлсэбэл, оюун бэлигээ туршабал лаха юм гэжэ һанагдаһан юм даа, — гэжэ Мондогой баатар харюусаад, бууралтажа ябаһан толгойгоо эльбээд, нюдөө эреэнээрнь хараба ха.

— Таби холо гараһан хүн ха юм, яһала шарай түхэлөө алдаагүй. Манай нүхэртэй ялалдаха гээшэб? — гэжэ һанаха зуураа арюухан Янжама харюусаба:

— Эрэ хүнэй зориг яажа хоҳолжо болохоб даа. Зүгөөр үгы байхадань ерэбэ ха юмта. Холошье бэшэ даа, түлеэндэ гаранхай һэн. Орой үдэшэ ерэхэл ха.

— Зай яахаб! Ошоһон зүг шэгыень заажа үгыт, — гэжэ омог байба.

— Тээ тэрэ, дунда хотогорой баруун хажуугай баглагар тужада байһан байха даа, — гэжэ Янжамын баруун хойто зүгые хараашалан, гартаа барижа байһан нойтон хүһанай шэлбүүһээр заахадань, шанга адхаһан газарһаань модоной шүүһэн бушхажа байба.

Мондогой баатар эрьелдэн морииндоо ошохо зуураа, арюухан Янжамын шандааһан шүрбэһые гайхажа, «тангилнууд таарaжа нүхэсэдэг» гэһэн үгэ һанан, дахинаа эрьелдэжэ нэгэ хараад мордоо һэн.

Зааһан газартань хүрэжэ, тужын модон дотор Мушы баатарые бэдэржэ олоод, бэеэ нюугаад, һэмээхэн харахадань, Мушы баатар модо орбонгоорнь түлхижэ унагаагаад, бэеэрээ шэрэжэ таллуулан, нэгэ газарта обоолжо байба. Мондогой баатар минии тэнсэхэ хүн бэшэ ха даа гэжэ ойлгоод, харагдангүй сухарижа, һөөргөөшье харангүй нютаг ороноо бусаа һэн гэхэ.

Б-Д. БАТОРОВ.

● «БУРЯАД ҮНЭН» ● 1973 оной январиин 27. ● 4-дэхи хуудаһан ●Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР. Н-03360. Заказ № 1342